

Från omställning till långsiktig utveckling

Treårsbudget 2027–2029

Innehåll

Från omställning till långsiktig utveckling	1
Innehåll	2
Politikens förord	3
Grunduppdrag	4
Utvecklingsstrategi för Östergötland	5
Mål 2027–2029	6
Långsiktigt hållbar ekonomi	8
Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning	9
En hållbar och säker organisation med god beredskap	10
God vård och hälsa	12
Tillgänglig hälso- och sjukvård	14
En kvalitetsdriven verksamhet	16
Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer	17
Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland	19
Kultur och friluftsliv som når många	20
Ekonomi under budgetperioden	22
Budget 2027–2029	24
Beslut	29
Finansiella rapporter	29
Resultaträkning	29
Kassaflödesanalys	30
Balansräkning	31
Planeringsförutsättningar	32
Regionövergripande styrning	38
Bilagor	40
Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet	43
Bilaga 2 Regionbidrag per styrelse/nämnd	45
Bilaga 3 Sammanställning av regionbidrag (Regionstyrelsen) och regiongemensamt (Finansförvaltningen) 2027	48

Politikens förord

När denna treårsbudget för perioden 2027–2029 läggs fram görs det i ett annat läge än tidigare. Region Östergötland har gått från ekonomisk obalans och växande utmaningar till ökad stabilitet och bättre kontroll. Den utvecklingen har inte kommit av sig själv. Den är resultatet av tydliga prioriteringar, långsiktigt arbete och ett gemensamt ansvarstagande för regionens ekonomi och verksamheter.

När vi tog över ansvaret efter valet 2022, efter att ha fått östgötarnas förtroende att leda Region Östergötland, var utgångspunkten tydlig – år av negativ utveckling behövde vändas.

Nu när mandatperioden går mot sitt slut kan vi också se konkreta resultat av det arbete som har genomförts. Från miljardunderskott till plusresultat, kostnadsutvecklingen har bromsats, beroendet av hyrbemanning har minskat och flera negativa trender i verksamheten har brutits. Det skapar bättre förutsättningar för att långsiktigt utveckla vården och stärka kvaliteten för patienterna.

Men även om utvecklingen har vänt återstår stora utmaningar. Den viktigaste handlar om tillgängligheten till vården. För många östgötar väntar fortfarande för länge på kontakt, bedömning eller behandling. Därför är arbetet med att korta värdköerna och förbättra tillgängligheten fortsatt den högst prioriterade frågan under kommande år.

Det gäller inte minst primärvården och psykiatri, där behoven är stora och där vården behöver bli mer nära, tillgänglig och sammanhållen. Samtidigt behöver Region Östergötland fortsätta stärka sin långsiktiga kompetensförsörjning, utveckla ledarskapet och skapa moderna arbetssätt som bättre tar tillvara medarbetarnas kunskap och engagemang.

Regionens uppdrag handlar också om mer än hälso- och sjukvård. En väl fungerande kollektivtrafik, god regional infrastruktur, ett starkt kulturliv och nära samverkan med länets kommuner, universitet och näringsliv är avgörande för Östergötlands utveckling, attraktivitet och konkurrenskraft. Möjligheten att leva, arbeta, driva företag och studera i hela länet ska fortsätta stärkas.

I en orolig omvärld behöver regionen dessutom fortsätta utveckla sin beredskap och förmåga att upprätthålla samhällsviktiga funktioner även vid kris och ytterst krig. Robusthet, försörjningsförmåga och trygga verksamheter är inte längre framtidsfrågor – de är en del av regionens grunduppdrag här och nu.

De framsteg som har gjorts under mandatperioden hade inte varit möjliga utan regionens medarbetare. Varje dag gör tusentals medarbetare viktiga insatser i vården, kollektivtrafiken och regionens övriga verksamheter. Deras engagemang, professionalism och vilja att utveckla verksamheten är avgörande för att Region Östergötland ska kunna möta invånarnas behov – både idag och i framtiden.

Östergötland är en region med stark framtidstro, drivkraft och stora möjligheter. Här finns ett innovativt näringsliv, ledande forskning, växande företag och ett rikt kultur- och föreningsliv som bidrar till både attraktivitet och livskvalitet. Med denna budget tar vi nästa steg för att bygga en region med ordning i ekonomin, högre tillgänglighet i vården och bättre förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling i hela länet.

Östgötasamverkan (M, KD och L) fortsätter leda Region Östergötland med ansvarstagande, långsiktighet och fokus på att invånarnas vardag ska fungera.

Marie Morell, gruppledare Moderaterna

Per Larsson, gruppledare Kristdemokraterna

Björn Asserhed, gruppledare Liberalerna

Grunduppdrag

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

REGIONAL UTVECKLING

KOLLEKTIVTRAFIK

Region Östergötland ska erbjuda invånarna en god och jämlik hälso- och sjukvård och tandvård.

Region Östergötland ska leda det regionala utvecklingsarbetet för en långsiktig och hållbar utveckling i regionen inom områden som samhällsbyggnad, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Region Östergötland ansvarar för kollektivtrafiken i länet och har i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet i uppdrag att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik.

Uppdraget i sin helhet finns beskrivet i reglementet för Region Östergötland.

Utvecklingsstrategi för Östergötland

I *Utvecklingsstrategi för Östergötland* beskrivs *Goda livsvillkor i Östergötland* som övergripande mål och är vägledande för de utvecklingsinsatser som görs av olika aktörer i Östergötland. För Region Östergötland innebär genomförandet av strategin två saker. Dels att i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig samordna genomförandet och uppföljningen i länet, dels att i regionens uppdrag med hälso- och sjukvård, regional utveckling och kollektivtrafik, bidra till måluppfyllelsen i utvecklingsstrategin. Den regionala utvecklingsstrategin är därmed också en viktig utgångspunkt för Region Östergötlands långsiktiga planering på samma sätt som kommuner, statliga myndigheter och aktörer som bidrar till länets utveckling bör beakta *Utvecklingsstrategi för Östergötland* i sina ordinarie planeringsprocesser.

Mål 2027–2029

I början av varje mandatperiod tas ett strategiprogram fram. Programmet inarbetas i treårsbudgetarna under mandatperioden, vilket säkerställer att den politiska viljeinriktningen får genomslag i regionens planeringsprocess. Strategiprogrammet innehåller inriktningar kopplat till tre områden:

Starkt ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

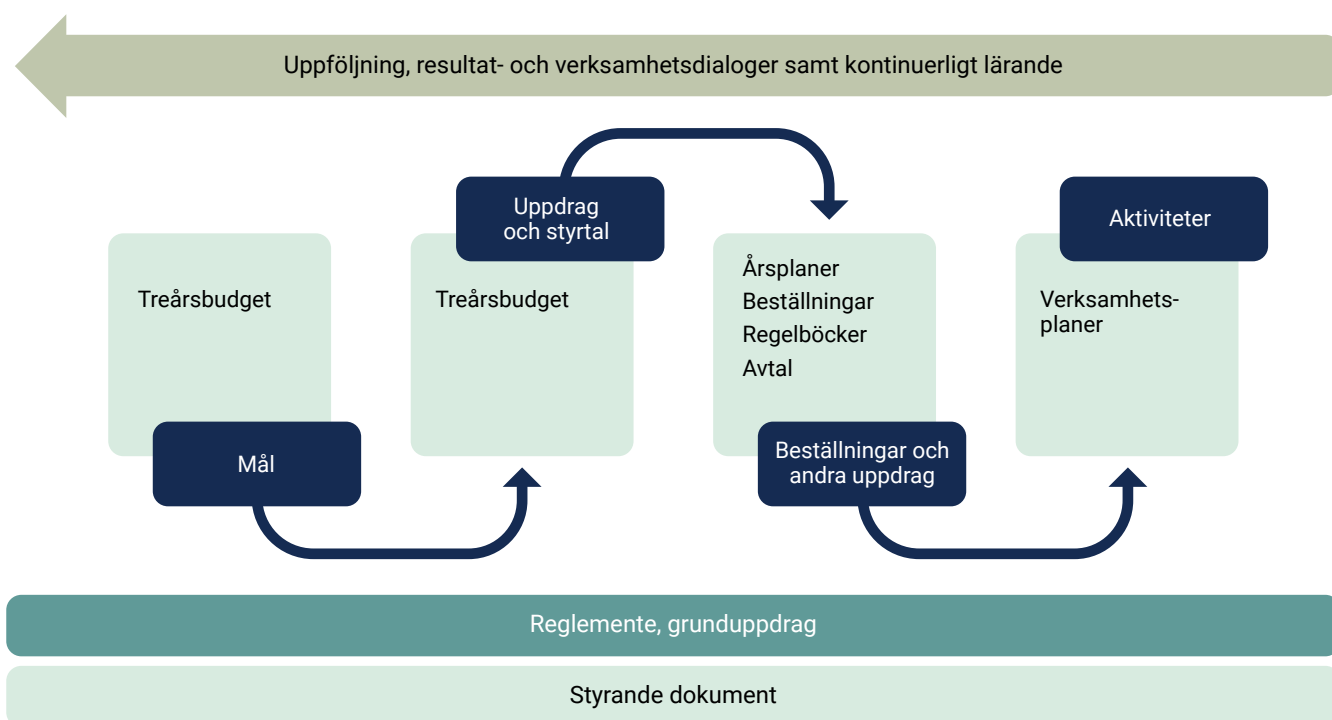
Hälsö- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

Ett innovativt och attraktivt Östergötland

Treårsbudgeten är det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. I budgeten anges förutom ekonomisk budget också mål för budgetperioden samt styrtal och eventuella uppdrag som är specifika för budgetåret kopplat till aktuella mål. Genom styrelsens och nämndernas

årsplaner samt uppdrag/regelböcker/avtal konkretiseras uppdrag vidare till verksamheter – både interna och externa. Region Östergötlands verksamheter inriktar och aktivitetssätter sedan mål och uppdrag i årliga verksamhetsplaner och handlingsplaner där planering för verksamhetsspecifika mål och områden också görs.

Övergripande årlig verksamhetsstyrningsprocess i Region Östergötland.

I bilden nedan framgår Region Östergötlands mål för perioden 2027–2029:

Långsiktigt hållbar ekonomi

Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning

En hållbar och säker organisation med god beredskap

God vård och hälsa

Tillgänglig hälso- och sjukvård

En kvalitetsdriven verksamhet

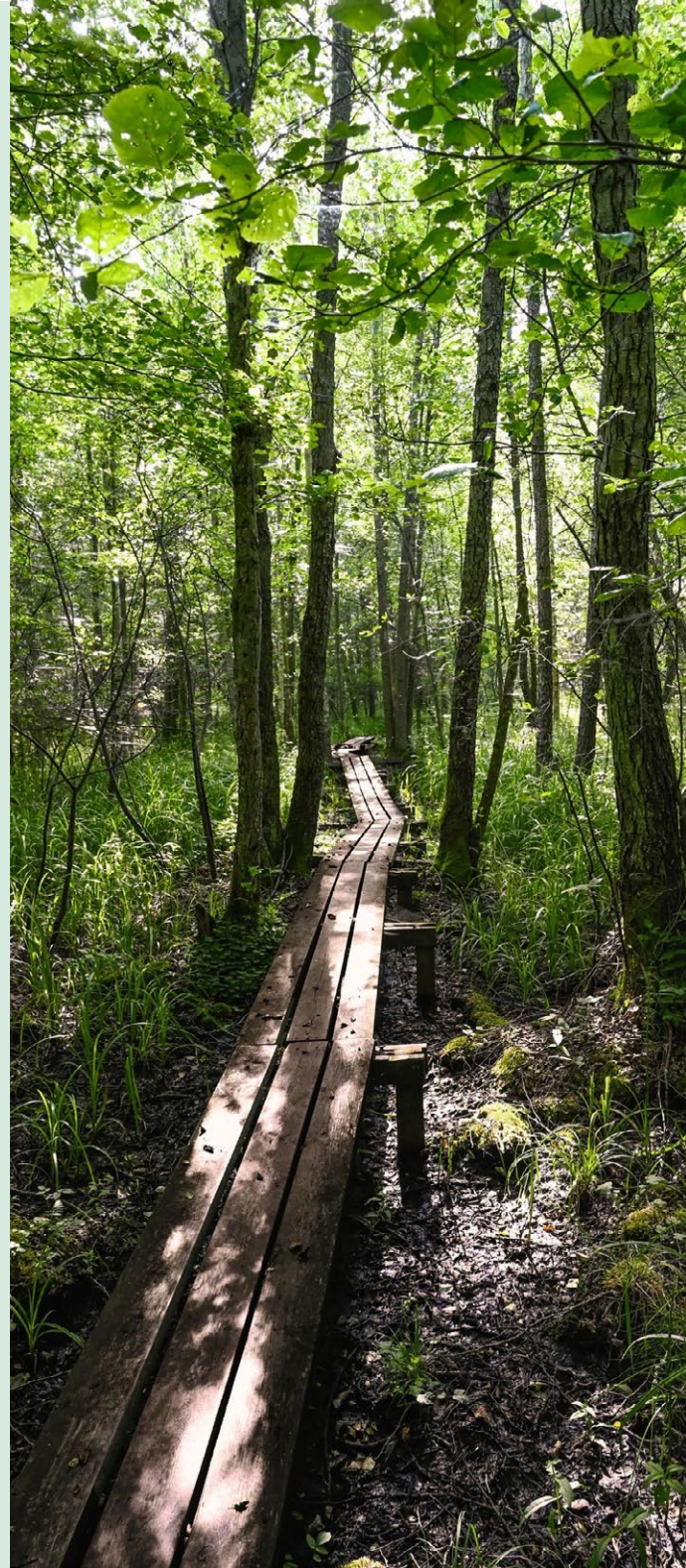
Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer

Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland

Kultur och friluftsliv som når många

Mål: Långsiktigt hållbar ekonomi

Region Östergötland har genomfört ett omfattande omställningsarbete för att vända ekonomin och skapa förutsättningar att möta regionens utmaningar och utvecklingsbehov. Omställningen har gett resultat och kostnadsutvecklingen har brutits. Målet är att Region Östergötland ska ha en ekonomi i balans som är långsiktigt hållbar samtidigt som kvalitet i grunduppdraget uppnås. Region Östergötland ska leva upp till god ekonomisk hushållning och det är av största vikt att använda varje skattekrona på ett ansvarsfullt sätt. Omvärldsfaktorer påverkar de ekonomiska förutsättningarna och Region Östergötland behöver ha marginaler i form av ett positivt eget kapital och en god likviditet som ger handlingsfrihet.

En långsiktigt hållbar ekonomi kräver en stabil ekonomi i grunden och en kontrollerad kostnadsutveckling. Efter omfattande insatser för att anpassa kostnadsnivån till intäkterna kommer fokus krävas på ekonomiskt ansvarstagande som en del i chefsuppdraget. Region Östergötland ska präglas av en decentraliserad styrning, vilket ställer krav på att chefer och ledare ges mandat och befogenheter utifrån tydliga ramar och uppdrag, samt ges verktyg och stöd för att kunna utöva ansvaret. Det hänger också starkt samman med samverkan och öppenhet i ledarskapet. Förutsättningar behöver därför skapas för delaktighet och transparens och att förslag på förbättringar och engagemang hos medarbetarna bättre tas tillvara. Framgångsfaktorer är tydligt ansvar och mandat samt styrning med hjälp av ett fungerande ledningssystem, tydligare ansvarsutkrävande och arbete med ständiga förbättringar.

Ekonomistyrningen behöver tydligare kopplas till verksamhet och processorienteringen behöver öka. Jämförelser ska vara ett naturligt inslag i uppföljning och utvecklingsarbete, både när det gäller kostnader och verksamhetsmässiga resultat. Genom att följa och jämföra sina resultat samt en systematik för ständiga förbättringar ökar kvaliteten och fokus på värdeskapande aktiviteter, samtidigt som ineffektiva arbetssätt utrangeras, vilket kommer ha positiv påverkan på verksamheternas ekonomi.

En viktig del i arbetet för en hållbar ekonomi är att kontinuerligt värdera uppdrag och ersättning. Men också att ompröva beslut och ta hand om förändringsförslag som har längre tidshorisont, i linje med robust hälso- och sjukvård, kvalitetsdriven verksamhet och kloka kliniska val. Stort fokus måste ligga på att hålla fastställd nivå på bemanning och att behålla oberoendet av bemanningsföretag. För att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi är utgångspunkten att nya uppdrag hanteras inom givna ekonomiska ramar och att medel frigörs för nya behov. Det kräver ett kontinuerligt fokus på kvalitet, produktivitet, ständiga förbättringar, effektivitet och resursoptimering samt omfördelning av resurser inom given ram.

Region Östergötland ska även fortsätta med insatser för effektiva inköp och materialförsörjning liksom en effektiv läkemedelsanvändning.

STYRTAL

- Kostnadsutvecklingen ska vara lägre än genomsnittet för regionsektorn (RS)
- Personalkostnaderna ska, tillsammans med hyrpersonal, inte överstiga godkänd budget (RS)
- Bruttokostnadsutvecklingen för receptläkemedel ska ligga lägre än Socialstyrelsens prognos för riket (RS)
- Effektiva inköp i linje med uppsatt plan (RS)
- Kostnad per producerad DRG-poäng i specialiserad somatisk vård, öppen- och slutenvård ska inte överstiga rikssnittet (RS)
- Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad ska minska jämfört med 2026 (RS)
- Primärvårdens¹ andel av de totala hälso- och sjukvårdskostnaderna, exklusive läkemedel, ska öka i nationella jämförelser jämfört med 2026 (RS)

Uppdrag 2027

Skapa en ekonomisk stabilitet med ett positivt eget kapital och en god likviditet som ger handlingsfrihet.

Uppdrag till

RS

¹ Primärvård enligt SKR:s definition

Mål: Attraktiv arbetsgivare med hållbar kompetensförsörjning

För att säkerställa en hållbar och effektiv kompetensförsörjning är det angeläget att både behålla och utveckla regionens medarbetare. Det finns flera utmaningar relaterat till kompetensförsörjningen som sätter ramar för framtiden, bland annat de demografiska förändringarna, förändrade vårdbehov och teknologiska framsteg. Genom att kontinuerligt utveckla arbetsätt och arbetsformer ska Region Östergötland säkerställa att den kunskap som redan finns inom organisationen används på bästa möjliga sätt, med rätt kompetens på rätt plats i rätt tid, i linje med verksamhetens behov.

Viktiga inslag för att långsiktigt säkerställa behovet av kompetens är att identifiera framtida nyckelkompetenser, att ha en kontinuerlig successionsplanering och att främja utveckling av medarbetares förmågor. Ett bidrag till att hantera kompetensutmaningen är att erfarna medarbetare väljer att stanna kvar längre i arbetslivet. Senior kompetens utgör en värdefull grund för stabilitet, ger trygghet till yngre kollegor och tillför mycket kunskap till gruppen. Samtidigt behöver regionen fortsätta att väcka nyfikenhet för vård- och omsorgsutbildningar tidigt. En stärkt lokal lönebildning med individuell och differentierad lönesättning skapar också förutsättningar för hållbar kompetensförsörjning. Region Östergötland erbjuder betald specialistutbildning inom ett antal områden. En uppföljning ska göras i syfte att se om de som genomgått betald specialistutbildning stannar kvar i Region Östergötland efter genomgången utbildning.

En välfungerande verksamhet som utvecklas både nu och framåt är beroende av kontinuitet och uppbyggd kunskap. Egenanställd personal som bidrar i ett långsiktigt ansvarstagande är av största vikt. Därför ska stort fokus fortsatt ligga på oberoende av bemanningsföretag. Kontinuitet bidrar också till hög patient-säkerhet, god arbetsmiljö, kvalitetssäkrat utbildningsuppdrag och god ekonomisk resurshushållning.

Region Östergötland ska erbjuda ett hållbart arbetsliv och eftersträva hälsofrämjande arbetsplatser där medarbetare trivs, mår bra och utvecklas. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete och stärkt samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer är grundläggande för att forma goda arbetsplatser. Detta är också vägledande i Region Östergötlands arbete med att främja och utveckla arbetet med friskfaktorer. Viktiga friskfaktorer är exempelvis tillgängligt och tydligt ledarskap, delaktiga medarbetare, prioritering av arbetsuppgifter, systematiskt arbetsmiljöarbete samt kompetensutveckling under hela arbetslivet.

Under 2026 tas en policy för chefs- och medarbetarskap fram som skapar en gemensam grund för roller, ansvar och förväntningar på chefer och medarbetare i Region Östergötland. Ett starkt medarbetarskap, att tillvarata goda idéer och implementering av nya arbetssätt och forskningsresultat är centralt. Genom stimulerande uppdrag med möjlighet till delaktighet och påverkan är medarbetarna centrala i arbetet med att uppnå regionens mål. Region Östergötland ska stärka

utvecklingskraften hos regionens medarbetare genom att ge ökat handlingsutrymme och möjlighet att påverka sin arbetsmiljö och arbetsstruktur. Målet är att skapa förutsättningar för att enheter och verksamheter ska kunna driva sin verksamhet på ett sätt som leder till tydliga mervärden, såsom förbättrad kvalitet, tillgänglighet och arbetsmiljö, samtidigt som verksamheten är kostnadseffektiv. För att stärka regionens utvecklingskraft behövs därför tydligare förväntningar på medarbetarskapet och organisatoriska förutsättningar som gör det möjligt att ta ansvar, lära nytt och bidra fullt ut.

Ett starkt och närvarande ledarskap är avgörande för en god verksamhet med invånaren i fokus och för att skapa en god arbetsmiljö och bygga förtroende mellan medarbetare och organisation. Chefernas förmåga att stödja sina medarbetare och samtidigt driva verksamhetens utveckling framåt är en prioriterad fråga. Region Östergötland ska därför kontinuerligt utveckla och erbjuda stöd och utbildningar för chefer och ledare. En hållbar chefsstruktur och en god arbetsmiljö för chefer är avgörande för Region Östergötlands förmåga att leverera kvalitet och utveckling.

STYRTAL

- Den totala sjukfrånvaron ska inte överstiga rikssnittet för regionsektorn (RS)
- Långtidssjukfrånvaro (över 30 dagar) ska minska jämfört med 2026 (RS)
- Antalet övertidstimmar ska inte öka jämfört med 2026 års timmar (RS)
- Andelen medarbetare som arbetar kvar efter 67 års ålder ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Kostnaden för bemanningsföretag ska vara ≤1,5 procent av personalkostnaderna (RS)
- Andelen nyanställda i vårdprofessioner som är kvar i anställning 12 månader efter anställningstillfället ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Hållbart medarbetarengagemang, HME, ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden ska öka jämfört med 2026 (RS)

Uppdrag 2027

Uppdrag till

Implementering av policy för chef- och medarbetarskap.

RS

Stärka chefers förutsättningar att leda.

RS

Mål: En hållbar och säker organisation med god beredskap

Det rådande världsläget ställer krav på motståndskraft, säkerhet och hållbarhet. Med en god beredskap, säkerhet och hållbarhet ska Region Östergötland stå rustad för framtiden. Region Östergötland har ett ansvar att bidra till en mer hållbar utveckling, både ekonomiskt, socialt samt miljömässigt.

Regionen är ytterst ansvarig för vissa samhällsviktiga och totalförsvarsviktiga funktioner i kris och krig. Region Östergötland är en del av det civila försvaret i Sverige och omfattas därför av de mål som regeringen fastställt för civilt försvar. I den senaste totalförsvarspropositionen beskrivs att målen för det civila försvaret är att ha förmåga att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt bidra till det militära försvarets förmåga, skydda civilbefolkningen samt upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

För att bygga upp ett starkt och motståndskraftigt totalförsvar krävs det att många åtgärder vidtas. Det handlar om att stärka motståndskraften mot olika typer av störningar, säkerställa tillgång till viktiga resurser och utveckla regionens förmåga att hantera olika hot. För en sammanhängande planering behöver regionen vidmakthålla en god beredskap i fredstid genom att dimensionera sin beredskap för ytterst krig. De närmaste åren behöver regionen anpassa sin förmågeökning till nationella inriktningar och kommande nya lagregleringar. Beredskapen behöver stärkas genom planeringsarbete, utbildnings- och

övningsarbete och arbetet behöver gå i takt med övriga aktörer i länet, övriga regioner genom det nationella kansliet för samordning och planering. Även samverkan med civilsamhället behöver inkluderas i beredskapsplaneringen. Civilsamhällets roll och stöd till Region Östergötland kan vid behov behöva avtalas för att kunna bidra till förmågan vid samhällsstörning.

Störningar kan uppstå i vardagen såväl som i kris och ytterst krig. Särskilt fokus bör därför fortsatt ligga på att uppdatera och öva framtagna kontinuitetsplaner och att höja kompetensen hos regionens medarbetare. Det behöver också säkerställas att krisledningar i regionens verksamheter är välfungerande i skarpt läge.

Region Östergötland ska säkerställa en robust och effektiv försörjning av bland annat medicintekniska produkter, skyddsmaterial samt läkemedel som motsvarar behov under normala förutsättningar samt behov under höjd beredskap. Även en stark IT-infrastruktur är väsentlig. Region Östergötland behöver genomföra investeringar i robusthetshöjande aktiviteter och säkerhetsfrämjande teknik för att möta ökande krav på informationsutbyte och samverkan, fler regulatoriska krav och teknikutveckling. Även förmågan till cyberresiliens behöver stärkas, för att kunna motstå cyberangrepp. För att möta eventuella cyberangrepp krävs såväl högt specialiserade tekniska funktioner som den enskilda medarbetarens riskmedvetenhet i vardagen.

Välfärdsbrottsligheten utgör ett växande samhällsproblem och ett allvarligt hot mot demokratin. För att möta denna utveckling

behöver Region Östergötland fortsätta stärka, vidmakthålla och utveckla det systematiska arbetet mot välfärdsbrott.

Utifrån brottsutvecklingen finns ett ökat behov av förebyggande arbete. Vård av patienter med hotbild kräver specifika åtgärder för att säkerställa tryggheten för patienter, besökare och medarbetare. Regionens medarbetare verkar i alla sammanhang där invånarna finns och i de miljöerna behöver trygghetsarbete i arbetsmiljöfrågorna vara prioriterade.

Arbetet med robusthet hänger nära samman med Region Östergötlands övergripande hållbarhetsarbete. Mot bakgrund av förändrade globala förutsättningar och ett varmare klimat ställs ökade krav på både klimatanpassning och förebyggande åtgärder, vilket regionen behöver fortsätta att utveckla långsiktigt. Region Östergötlands hållbarhetsarbete utgår från FN:s Agenda 2030 och de tre hållbarhetsdimensionerna. Arbetet samordnas genom Hållbarhetsprogram med fokus på att stärka jämlikhet och jämställdhet, ta ansvar för klimatet samt verka för god hälsa och en god miljö.

Minskad klimatpåverkan är en nödvändig förutsättning för ett långsiktigt hållbart samhälle. Verksamheterna behöver förutsättningar att utföra sina uppdrag på ett hållbart sätt, ett exempel är hälso- och sjukvårdens arbete med kloka kliniska val. Förbrukningsartiklar och hjälpmedel står för en betydande del av regionens klimatavtryck. Region Östergötland behöver därför fortsatt prioritera miljö- och klimatfrämjande insatser kopplade till, materialförsörjning, avfallshantering och energiförbrukning, där den största potentialen för minskad klimatpåverkan finns.

För att minska risker för både hälsa och miljö behöver även arbetet med kemikalier stärkas. Region Östergötland behöver aktivt fasa ut CMR-produkter och driva på substitution av särskilt skadliga kemikalier. Detta behöver kontinuerligt följas upp.

De pågående klimatförändringarna kommer att medföra påfrestningar på samhällsviktiga funktioner och verksamheter. Region Östergötland behöver därför utveckla ett strukturerat och långsiktigt arbete med klimatanpassning.

I det rådande säkerhetsläget är det nödvändigt att betrakta livsmedelsförsörjningen som en central del av både försörjningsberedskap och krisberedskap. För att stärka länets resiliens och bidra till ett robust och hållbart samhälle behöver Region Östergötland fortsatt främja och stödja den lokala livsmedelsproduktionen.

STYRTAL

- Alla verksamheter ska ha upprättat och övat kontinuitetsplaner (RS)
- Minskad energianvändning per kvadratmeter med 30 procent till 2030 jämfört med 2009 utifrån fastställd plan (RS)
- Mängden restavfall per årlig DRG-vikt ska minska jämfört med 2026 (RS)
- Minskad klimatpåverkan jämfört med 2026 (RS)
- Andelen kemiska produkter som innehåller särskilt farliga ämnen ska minska jämfört med 2026 (RS)

Uppdrag 2027

Uppdrag till

Öka robustheten i Region Östergötland med fokus på säkerhetsfrämjande teknik, ledningsförmåga och kompetens, uthållighet under kris/krig samt klimatanpassning.

RS

Säkerställa ändamålsmässig hantering av farliga kemikalier och avfallshantering i enlighet med ställda regelverk.

RS

Minska materialanvändning bland annat genom omställning från engångs- till flergångsprodukter.

RS

Mål: God vård och hälsa

Region Östergötland ska bidra till en god och jämlik hälsa för alla invånare. Kvalitet i hälso- och sjukvården utgår från Socialstyrelsens definition av God vård, utifrån de sex dimensionerna; kunskapsbaserad och ändamålsenlig, säker, personcentrerad, effektiv, jämlik samt i rimlig tid.

För att Region Östergötland ska kunna erbjuda invånarna en kvalitativ vård och möta framtida utmaningar behöver omställning till nära vård intensifieras. Arbetssätt och vårdutbud behöver anpassas och komma närmare patienterna, fokusera mer på patienter med stora och återkommande behov samt öka patienternas upplevelse av tillgänglighet och trygghet. Fler äldre och sköra ska få tillgång till äldreomsorg. Arbete med nära vård kräver fortsatt samverkan med kommunerna men även civilsamhällets organisationer.

Arbetet inom primärvård ska också stärkas för att få ökad kontinuitet i kontakt med läkare. Förstärkningar till vårdcentralernas verksamhet ska bland annat möjliggöra fler distriktsläkare samt utökat antal ST-tjänster inom allmänmedicin. Patienterna i Östergötland ska erbjudas kontinuitet, tillgång till fast vårdkontakt och en personcentrerad vård, då det ger bättre omhändertagande. Här krävs fortsatt utveckling, bland annat genom att mer frekvent involvera patienter och närstående i kontinuerliga förbättringsarbeten samt utveckla sammanhållna planering på 1177 i syfte att bidra till en samordnad vård och omsorg med individen som aktiv medskapare. En översyn ska göras av uppdrag, ersättningssystem och resursfördelning i syfte att stärka förutsättningarna och drivkrafterna för primärvården att erbjuda patienterna enkel första kontakt, kontinuitet, helhetsansvar, koordinering och att förbättra hälsan i befolkningen. Ett arbete behöver också genomföras för att utveckla den regiondrivna primärvårdens förutsättningar för sista-linje-ansvaret.

Personcentreringen är central även i den palliativa vården, vilken ska bedrivas genom ett multiprofessionellt samarbete. Omhändertagandet ska vara tryggt för både patient och närstående och varje individs behov och önskemål i livets slutskede ska beaktas. Inga patienter ska behöva avlida ensamma på regionens sjukhus.

Vården ska vara patientsäker och präglas av en god patient-säkerhetskultur och ett aktivt arbete för att ingen patient ska drabbas av en undvikbar vårdskada. Det förutsätter bland annat en engagerad ledning, adekvat kunskap och kompetens, samt en robust och säker vårdplatssituation. En central del i en god säkerhetskultur är psykologisk trygghet – ett tillstånd där medarbetare känner sig trygga att lyfta farhågor, misstag eller osäkerheter utan rädsla för skuld eller bestraffning. När medarbetare känner sig sedda, hörda och trygga ökar engagemanget, samarbetet och förmågan att hantera konflikter och utmaningar. En drivkraft i Region Östergötland ska vara att kontinuerligt arbeta med förbättringar och utveckling för att uppnå kvalitet. Kunskapsstyrning, kloka kliniska val och arbete med utmönstring är viktiga delar i det kunskapsbaserade arbetet. Uppföljningen av god vård behöver förstärkas som grund för vidare prioriteringar och analyser. Här är även jämlikhetsaspekterna centrala. Omotiverade skillnader ska undvikas i exempelvis behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet.

Kvinnors hälsa och forskning om sjukdomar som särskilt drabbar kvinnor är områden som fortsatt behöver stärkas. Gravida kvinnor i Region Östergötland ska känna trygghet i hela processen, från första mötet med barnmorska till förlossning och eftervård, där hänsyn ska tas både till det fysiska och psykiska måendet.

Stödet till våldsutsatta behöver också stärkas, det gäller särskilt kvinnor och barn som riskerar att utsättas i högre grad. Det finns idag utmaningar med att nå inte minst socioekonomiskt svaga grupper som är i behov av preventiva insatser och vård. Region Östergötland (såväl hälso- och sjukvården som tandvården) ska därför fortsätta utveckla arbetssätten för att nå dessa målgrupper.

En förstärkning av den psykiatriska vården för barn, ungdomar och vuxna ska genomföras med särskilt fokus på tillgänglig vård, med god kvalitet och patienten som medskapare med insatser för psykisk hälsa, suicidprevention och placerade barn. Vården ska möta både tidiga behov och personer med kroniska psykiska sjukdomar och stort lidande, genom samordnade, flexibla och nära insatser. Förstärkningen är också viktig i genomförandet av reformen om en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd. Reformen bedöms som omfattande och kommer bland annat innebära att regionerna ska bära allt ansvar för frivillig vård och behandling vid skadligt bruk och beroende. Reformen kommer i första hand att påverka primärvården och den specialiserade beroendevården, och ska förbättra samverkan mellan kommuner och region samt ge förbättrade möjligheter till en mer jämlik vård.

Region Östergötland ska främja både den psykiska och fysiska hälsan i befolkningen genom ett aktivt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete som riktar sig till såväl patienter som befolkning. Det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande är centralt för att klara av uppdraget framåt där färre ska försörja fler. Arbete med en god och jämlik hälsa är en komplex samhällsutmaning som kräver bred samverkan mellan aktörer som på olika sätt kan nå länets invånare. Region Östergötland ska därför samverka med länets kommuner samt idéburen sektor, till exempel genom idéburna offentliga partnerskap (IOP), och arbete med samverkansstrukturen barn och unga behöver fortgå. Folkhälsostrategi för god och jämlik hälsa i Östergötland ger en gemensam inriktning för länets aktörer. Under 2027 ska strategin utvärderas och vid behov revideras.

Ett verktyg för prevention är vaccin. Nationella satsningar för att utöka vaccinationer för äldre under 2026 har annonserats i syfte att minska allvarlig sjukdom, minska antibiotikaanvändning och skapa en mer jämlik vård i landet. Region Östergötland ska

i linje med det utreda möjligheterna att inrätta ett vaccinationsprogram för äldre.

Utveckling av högspecialiserad vård samt universitetssjukvård är nödvändig för att kunna erbjuda vård av kvalitet, där alla ska ha tillgång till modern hälso- och sjukvård av hög kvalitet oavsett vårdnivå. Att bedriva högspecialiserad vård är nödvändigt för en positiv utveckling av Universitetssjukhuset i Linköping och även för hälso- och sjukvården i Sydöstra sjukvårdsregionen. Region Östergötland ska fortsatt verka för att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturer av högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden. Arbetet kräver nära samverkan med Sydöstra sjukvårdsregionen och Linköpings universitet. Strategier och framtidsbilder för regionens tre sjukhus finns beslutade eller planeras beslutas under 2026, vilka är vägledande för hur Region Östergötland ska utveckla arbetet kommande år.

STYRTAL

- Antalet utlokaliserade patienter ska vara ≤ 3 per 100 vårdplatser (RS)
- Beläggingsgraden ska understiga 93 procent (RS)
- Kontinuitetsindex för läkare för personer med kronisk sjukdom ska öka jämfört med 2026 (HSN)
- Andel patienter med fallskador, trycksår och undernäring ska minska jämfört med 2026 (RS, HSN)
- Slutenvården ska max ha 5 procent vårdrelaterade infektioner (RS)
- Andel patienter som har tillgång till fast läkarkontakt ska vara ≥ 85 procent (HSN)
- Deltagande i allmän screening ska öka jämfört med 2026 (HSN)
- Patienternas helhetsintryck av vården (enligt nationell patientenkät) ska vara bland den bästa tredjedelen nationellt (HSN)
- Antal patienter som vårdas inom Region Östergötlands NHV-uppdrag ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Tandhälsan för 6-åringar ska förbättras och skillnader inom åldersgruppen minska jämfört med 2026 (HSN)
- Andel invånare som har förtroende för hälso- och sjukvården som helhet ska vara bland den bästa tredjedelen nationellt (HSN)

Uppdrag 2027

Uppdrag till

Fortsatt utveckling av nära vård med en robust primärvård och stärkt baskapacitet.

RS, HSN

Stärka baskapaciteten för den psykiatriska vården för barn, ungdomar och vuxna samt genomföra insatser för psykisk hälsa, suicidprevention och placerade barn.

HSN

Förbereda reformen om en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd.

HSN

Genomföra en övergripande analys av om vården i regionens länsdelar ges på jämlika villkor, utifrån resursfördelning i relation till vårdbehov och vårdutfall.

RS, HSN

Fortsatt arbete för att utveckla den palliativa vården och vården för äldre i samverkan med kommunerna.

HSN

Förbättra personcentreringen i vårdkedjan för graviditet, förlossning och eftervård.

HSN

Mål: Tillgänglig hälso- och sjukvård

Tillgängligheten till vård, inklusive tandvård, är varierad i regionens verksamheter. Inom vissa områden är tillgängligheten god, men många verksamheter är i en situation där köer, väntetider och tillgänglighet behöver förbättras. Målet är att patienterna ska få rätt vård, i rätt tid, när den behövs utifrån de nationella målen. Tillgången till vård ska vara jämlik oavsett var i länet patienten bor.

En förstärkning av primärvården är beslutad och prioriteringar krävs för bättre tillgänglighet. En förutsättning är bland annat att antalet läkare ökar genom de utökningar av antalet ST-tjänster i allmänmedicin som beslutats. Inriktningen är att antalet listade per distriktsläkare ska minska.

Inom Folk tandvården är grunden lagd för en ökad tillgänglighet för vuxna patienter genom bland annat utvecklade digitala arbetssätt och fler anställda tandläkare. Fortsatt fokus krävs på tillgänglighet för att få genomslag av pågående utvecklingsarbeten.

När invånaren och patienten i högre grad är medskapare av vården, och har relevant information om sin sjukdom och vårdprocess, skapas förutsättningar för nöjdare patienter och mer optimala processer oavsett vårdnivå och vårdgivare. I linje med vårdcentralernas fokus på kontinuitet och personcentrering ska digitala alternativ för vård och kontakt med vården utvecklas. Här behöver fler alternativ till egenvård och förebyggande/hälsofrämjande alternativ utvecklas. För att stärka patientens kunskapsstöd och kontaktvägar behövs också fortsatt arbete med exempelvis utveckling av 1177.se och egenmonitorering. Region Östergötland ska främja forskningsprojekt för att öka

evidens om olika egenvårdslösningar. Kontinuerliga utvärderingar behöver också göras av vilken vård som med hjälp av digitalisering kan genomföras som ett led i att göra vården mer tillgänglig för invånaren. Det ställer också krav på utvecklade arbetssätt med digitala verktyg som underlättar dialog och delaktighet mellan invånare, patienter, närstående och vårdens aktörer. Eftersom den digitala delaktigheten varierar mellan olika grupper behöver jämlikhetsperspektivet särskilt beaktas.

En viktig del i att förbättra tillgängligheten är att skapa mer effektiva flöden och mer robusta enheter. Ett mer effektivt vårdflöde ska främjas med målet att patienterna ska vårdas inom rätt specialitet och på rätt vårdnivå. Region Östergötland ska säkerställa dimensionering av vårdplatser och operations- och diagnostikkapacitet. Arbete behöver fortgå för att minimera undvikbara sjukhusvistelser och återinläggningar.

Omställningen till en nära vård, inkluderat även sjukhusvård i hemmet i tillämpliga delar, ska stärka tillgängligheten. Integrationen mellan sjukhusvård, regional och kommunal primärvård och omsorg behöver öka för att skapa en sömlös vårdkedja för patienterna. För att minska behovet av specialiserad vård behöver omställning ske så att vårdbehov omhändertas så nära patienten som möjligt. Egenvård först, vårdens insatser när det behövs och då på lägsta effektiva vårdnivå. I samverkan med kommunerna finns potential till ökad resurseffektivitet av hela hälso- och sjukvårdssystemets resurser och även civilsamhällets aktörer är viktiga parter. En gemensam utmaning med kommunerna är att minska antalet vårdplatser på sjukhusen som upptas av utskrivningsklara patienter.

Den psykiska ohälsan bland barn och unga är fortsatt för hög och alldeles för många väntar i kö för att få stöd och hjälp. Särskilda insatser ska därför göras för att stärka första linjens vård för barn och unga med psykisk ohälsa samt tidigt kunna identifiera barn i risk och snabbt sätta in förebyggande insatser.

Samverkan med kommunerna, men även mellan sjukhusen i Östergötland och inom Sydöstra sjukvårdsregionen är centralt som en viktig del i att förbättra tillgängligheten. Det ställer även krav på att Region Östergötland nyttjas som ett effektivt system utifrån bland annat fördelning av vårdutbud och vårdinnehåll på länets respektive sjukhus, i linje med beslutade strategier.

STYRTAL

- Påverkbar slutenvård för kroniska sjukdomar ska minska jämfört med 2026 (HSN)
- Oplanerade återinläggningar inom 30 dagar för patienter 65+ år ska vara ≤14 procent (RS, HSN)
- Andel patienter som skrivs ut första dagen som utskrivningsklar ska vara ≥60 procent (RS, HSN)

- Antalet listade per läkare inom primärvården ska minska jämfört med 2026 (HSN)
- Andelen av patienterna som får medicinsk bedömning inom 30 minuter på akutmottagningarna ska vara ≥80 procent, alternativt förbättras med fem procentenheter jämfört med samma månad 2026 (HSN)
- Andelen patienter i behov av slutenvård som kommer till vårdavdelning inom 60 minuter från "klar akutmottagningen" ska öka jämfört med 2026 (HSN)
- Region Östergötland ska leva upp till målen i nationella vårdgarantin (HSN)
- Andelen av patienterna som fått återbesök inom medicinskt måldatum ska vara ≥88 procent (HSN)
- Andelen besvarade samtal till vårdcentralerna ska vara ≥95 procent, alternativt förbättras med fem procentenheter jämfört med samma månad 2026 (HSN)
- Andelen besvarade samtal till 1177 på telefon ska vara ≥95 procent, alternativt förbättras med fem procentenheter jämfört med samma månad 2026 (HSN)

Uppdrag 2027

Genomföra insatser så att samtliga verksamheter i Region Östergötland lever upp till nationella vårdgarantin inom hälso- och sjukvården.

Uppdrag till

RS, HSN

Förbättrad tillgänglighet till tandvård för vuxna patienter i den regiondrivna tandvården.

RS, HSN

Mål: En kvalitetsdriven verksamhet

Förändringar i omvärlden skapar nya förutsättningar. Arbets-sätt, tjänster och utbud behöver utvecklas. Samtidigt ställs ökade krav på kvalitet och för att möta dessa behövs förmåga att utveckla egen verksamhet, omsätta ny kunskap, fasa ut arbetssätt som inte ger önskad kvalitet samt sprida goda resultat. Region Östergötland behöver därför vara en lärande organisation som fokuserar på ökat värde och kvalitet för invånare och patienter.

En stark forskning och utveckling är avgörande för att kunna möta framtida utmaningar och tillhandahålla en säker och modern sjukvård för invånarna. Region Östergötland ska, i sam-verkan med Linköpings universitet och andra relevanta aktörer, vara en attraktiv forskningsmiljö som integrerar forsknings-resultat i den kliniska vardagen och skapar mervärde för invå-nare, patienter och medarbetare. Region Östergötland ska alltid sträva efter god kvalitet i den aktiva forskning som bedrivs och ska hålla en nationellt konkurrenskraftig nivå i alla regionens verksamheter. Samtidigt som forskning ska vara en naturlig del i hela hälso- och sjukvården är det angeläget att också fokusera insatser inom strategiskt viktiga områden.

Särskilt utpekade områden för regionens forskningsaktiviteter och en god universitetssjukvård är patientfokus, framtidssäkring, ledande aktör och akademisk kultur. Framtidssäkringen är av särskild betydelse då Region Östergötland för närvarande ligger lägst i Sverige avseende antal kliniska professorer, både i förhållande till storlek på läkarutbildning och storleken på sjuk-

vårdsuppdraget. För att säkerställa hög kvalitet i universitets-sjukvården krävs därför ett aktivt arbete för att öka antalet kliniska professorer och därigenom stärka den akademiska kompetensen i regionen. En viktig del i utvecklingen är också att bredda möjligheterna till förenad anställning till fler vård-professioner så att utbildning kan bedrivas med lärare som är väl förankrade i samtidens hälso- och sjukvård.

Region Östergötland ska tillse att forskningsaktiva medarbetare ges möjlighet att inom sin tjänst utnyttja tilldelad forskningstid. Fortsatt arbete behövs också för att etablera Region Östergötland som en attraktiv samarbetspartner för nationella och internationella kliniska studier. En konkurrenskraftig forskning är viktig också för att fortsätta tilldelas tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård och för att vara en attraktiv arbetsgivare. Universitetssjukvården har en central roll gällande klinisk forskning, utbildning och utveckling och bygger på en samverkan mellan såväl Universitetssjukhuset i Linköping, Vrinnevisjukhuset i Norrköping och Lasarettet i Motala som primärvården.

För att stärka verksamheternas förmåga att genomföra för-ändringar som leder till hållbara förbättringar med invånaren i fokus, behöver alla medarbetare i Region Östergötland ha kunskap och kompetens att genomföra kvalitets-, utvecklings- och förbättringsarbete.

Eftersom samskapande mellan invånare/patient och vårdgivare är en grundförutsättning för kvalitet och hållbara förbättringar, ska Region Östergötland utveckla, testa och utvärdera arbetssätt och strukturer som möjliggör verkligt inflytande. Ett exempel är att skapa arenor som tar vara på invånarnas kunskap och som stödjer deras möjligheter att lära av varandra.

Ett systematiskt utvecklingsarbete med fokus på ökad kvalitet och produktivitet bidrar samtidigt till en mer kostnadseffektiv verksamhet. En avgörande framgångsfaktor för detta är uthållighet genom att över tid hålla fast vid ledningssystem, styrande principer, mål och strategier. Omvärldsanalys, goda exempel och att lära av andra är viktiga delar i förbättringsarbetet. Nätverk och samverkan bidrar till detta. Genom närvaro i Bryssel och deltagande i europeiska nätverk finns goda förutsättningar för det även på den internationella arenan. Inom inte minst hälso- och sjukvården och inom forskningen kan dessa möjligheter tas till vara ännu mer.

Ett styrkeområde är AI och informationsdriven hälso- och sjukvård. Region Östergötland behöver fortsätta ställa om till en mer informationsdriven verksamhet i syfte att stärka kvaliteten genom att utveckla förmåga och kompetens inom hälsodata, AI samt precisionsmedicin. Inom ramen för utvecklingen av precisionsmedicin behöver Region Östergötland bidra till att för Sydöstra sjukvårdsregionen etablera ett precisionsmedicinskt centrum vid Universitetssjukhuset i Linköping samt utveckla samverkan kring precisionsmedicin inom Swedish University Hospital Alliance. Omställning till informationsdriven vård ska skapa förutsättningar i hälso- och sjukvården för bättre prevention, diagnostik och effektiva behandlingar. Det är också nödvändigt för att leva upp till kraven i European Health Data

Space (EHDS) vilket kommer skapa förutsättningar att kommunicera med andra vårdssystem/vårdgivare med ökat patientsäkerhet som följd.

Även inom regionens andra verksamhetsområden, så som kollektivtrafik och administrativa områden finns potential att utveckla arbetssätten med hjälp av AI, och här behöver lösningar och arbetssätt utvecklas. Kollektivtrafiken ska till exempel vara en aktiv part när det gäller AI-förmågor såsom att hitta mönster och relationer, skapa prediktioner samt leta efter optimala lösningar på problem.

De utmaningar som hälso- och sjukvård står inför kräver också att större kliv behöver tas där förmåga att skapa innovationer tillsammans med invånare, patient, akademi och näringsliv är central. Innovationsförmågan behöver öka och här är fortsatt

samverkan mellan medtech-industrin, Linköpings universitet och Region Östergötland central.

STYRTAL

Styrtal avseende kvalitet återfinns under God vård och hälsa samt Tillgänglig hälso- och sjukvård. Under kvalitetsdriven verksamhet är fokus på hur kvalitetsförbättringar ska åstadkommas.

- Antalet företagsinitierade kliniska provningar ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Andelen docenter bland disputerade medarbetare ska öka jämfört med 2026 (RS)
- Andelen vetenskapliga publikationer med internationellt samarbete ska öka jämfört med 2026 (RS)

Uppdrag 2027

Uppdrag till

Genomföra insatser som stödjer framtidssäkringen av forskning i framkant i Region Östergötland.

RS

Skapa förutsättningar för chefer och medarbetare att arbeta enligt Strategi för kvalitet, utveckling och förbättring för att stärka kvaliteten samt effektivisera arbetssätt och administration.

RS

Mål: Attraktiv kollektivtrafik och bra infrastruktur på både landsbygder och i städer

Genom att satsa på en attraktiv kollektivtrafik, förbättrad transport- och digital infrastruktur både i städer och på landsbygderna lägger Region Östergötland grunden för en fortsatt stark regional utveckling. En välfungerande infrastruktur möjliggör smidiga resor samt utgör en viktig förutsättning för att öka livskvaliteten hos invånarna, främja hållbar ekonomisk tillväxt och stärka länets position som en attraktiv arbetsmarknadsregion med goda möjligheter till studier. För att nå dessa mål arbetar Region Östergötland aktivt tillsammans med kommunerna med utgångspunkt från den regionala utvecklingsstrategin och den rumsliga strategin. Arbetet ska bidra till en god samhällsplanering där samspelet mellan kommunal fysisk planering, planering av transportsystemet och planering av digital infrastruktur hanteras samlat, och där både stadsområden och landsbygder tas i beaktande. Kunskapen och förutsättningarna för arbete med hållbar tillgänglighet i hela länet behöver stärkas.

Kollektivtrafiken är central för att minska miljö- och klimatpåverkan och skapa mer hållbara samhällen. För att få fler att välja hållbara resor ska Region Östergötland öka kollektivtrafikens attraktivitet och därmed marknadsandel. Förtätade stråk med ökad turtäthet i stadsnära områden behöver samexistera med en bibehållen linjelagd kollektivtrafik på landsbygderna, samtidigt som förtätade stråk med ökad turtäthet i stadsnära områden är ett av de viktigaste medlen för ökad marknadsandel. Ett av de mest kraftfulla sätten att öka marknadsandelen är att tillsammans med kommunerna verka för att förbättra framkomligheten, särskilt i städerna.

Kollektivtrafiken är central för att stärka den fysiska tillgängligheten och binda samman länet som arbetsmarknadsregion. För att kunna tillgodose en tillgänglig kollektivtrafik är det också viktigt att resenärer känner trygghet i kollektivtrafiken. Tryggheten handlar både om kollektivtrafikens framkomlighet och punktlighet och om den upplevda tryggheten vid resor. Region Östergötland ska därför fortsätta se över olika insatser som kan öka den upplevda tryggheten. Från och med 2027 kommer, mot bakgrund av regionens förbättrade ekonomi, den tidigare begränsningen av antalet icke väsentliga resor inom den kommunöverskridande färdtjänsten upphöra att gälla.

Region Östergötland konstaterar att regeringens beslut om nationell plan för transportinfrastruktur har stor negativ påverkan på länets spårkapacitet vilket i sin tur kraftigt begränsar möjligheterna att utveckla Östgötapendeln för att underlätta arbetspendling och därigenom stärka näringslivets möjligheter. Region Östergötland ska därför fortsatt verka för att Ostlänken till Linköping byggs färdigt och tas i drift snarast möjligt. Ett aktivt påverkansarbete behöver också drivas för att öka järnvägskapaciteten i hela södra Sverige. Med nya spår skapas förutsättningar för att möta de ökade trafikflödena. En annan effekt av regeringens beslut om nationell plan är att Stångådals- och Tjustbanan fortsatt kommer vara ansluten till Södra stambanan och det nationella järnvägsystemet i Linköping med en stationslösning som medger effektiva byten till buss och annan tågtrafik vilket är i linje med Region Östergötlands långsiktiga inriktning. Region Östergötland behöver följa utvecklingen av den frågan noga, samtidigt som spårkapaciteten i länet behöver säkerställas.

Parallellt ska frågan om återöppning av tågstoppet i Sturefors fortsatt drivas. En förutsättning för tågstoppet är att statlig finansiering säkerställs samt att nödvändiga infrastrukturella åtgärder genomförs av externa parter.

Genom att Region Östergötland främjar den digitala infrastrukturen och verkar för god täckning med både fasta och mobila nät i hela länet läggs grunden för att digitala tjänster inom exempelvis hälso- och sjukvård samt offentliga välfärdstjänster ska kunna utvecklas. En robust digital infrastruktur bidrar dessutom till att minska de geografiska skillnaderna i tillgång till viktiga tjänster, vilket är nödvändigt för att upprätthålla en likvärdig vård och stärka länets attraktionskraft som bostads-, studie- och arbetsmarknadsregion.

STYRTAL

- Kollektivtrafikens marknadsandel ska öka jämfört med 2026 (TSN)
- Antalet resande i kollektivtrafiken ska öka jämfört med 2026 (TSN)
- Kostnadstäckningsgraden ska öka i stadstrafiken, Östgötapendeln samt A- och B- stråk jämfört med 2026 (TSN)
- Nöjd Kund Index allmän kollektivtrafik ska öka jämfört med 2026 (TSN)
- Upplevd trygghet i kollektivtrafiken ska öka jämfört med 2026 (TSN)

Uppdrag 2027

Intensifiera arbetet för stärkt järnvägskapacitet i södra Sverige och samverka för att få in objekt i nationell plan 2030.

Uppdrag till

TSN

Mål: Näringsliv och kompetensförsörjning som bidrar till regional utveckling och ett attraktivt Östergötland

Östergötland behöver ett konkurrenskraftigt och robust näringsliv och en välfungerande kompetensförsörjning som möter arbetsmarknadens behov. Ett växande näringsliv med god innovationsförmåga är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen, öka välbefindandet och bidra till ett samhälle där människor vill leva, arbeta och utvecklas. För att Östergötland ska förbli attraktivt, både för boende och för företags-etableringar, krävs långsiktiga satsningar som stärker den regionala utvecklingen och gör regionen mer konkurrenskraftig. Detta blir extra tydligt i tider av global geopolitisk osäkerhet.

För att stärka de östgötska företagen och det innovations- och företagsfrämjande systemet i Östergötland ska Region Östergötland samordna stöd och insatser så att företagen kan fortsätta utvecklas långsiktigt. Region Östergötland ska även stimulera samverkan kring entreprenörskap, affärsutveckling och företagens behov av att nå ut på nya marknader samt stimulera investeringar och företagsetableringar i Östergötland. Det krävs också samverkan för att stödja innovativa och kunskapsintensiva företag. Linköpings universitet är viktigt för Östergötlands utveckling, och samarbeten finns med fokus på företagsutveckling, innovation, kompetensförsörjning samt investeringar och etablering.

Insatser och stöd behövs för att bidra till en grön och digital omställning inom näringslivet. Energipriser och elektrifiering är andra strategiska frågor för näringslivets konkurrenskraft och därför ska Region Östergötland fortsatt arbeta aktivt med att skapa arenor för dialog och samverkan kring energifrågor.

Kompetensförsörjning är en förutsättning för att näringslivet ska kunna växa och förnya sig. Region Östergötland ska därför arbeta för att utbildningsutbudet bättre ska matcha arbetsmarknadens behov. Här är samverkan mellan region, kommuner, universitet och andra utbildningsanordnare avgörande. Det handlar både om att påverka inriktning och dimensionering av bland annat gymnasieutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar, och om att skapa fler möjligheter till praktik och prao, särskilt inom yrken där det råder brist på arbetskraft.

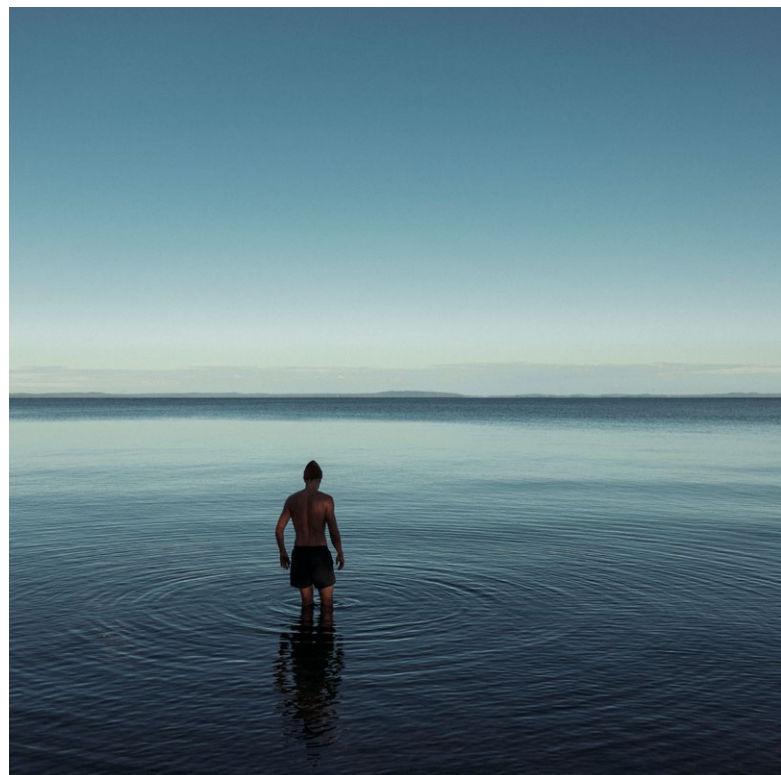
Arbetet för att stärka intresset för bristyrken behöver börja tidigt. Region Östergötland ska därför bidra till att förbättra arbetsmarknadskunskapen hos barn och unga och rikta insatser även till vuxna, så att fler kan göra medvetna utbildnings- och yrkesval som ligger i linje med arbetsmarknadens behov. Region Östergötland ska också främja entreprenörskap bland unga och väcka intresse för naturvetenskap, teknik och innovation i syfte att bidra till att säkra den framtida företagsamheten.

Östergötland ska uppfattas som en attraktiv plats att leva och verka i, både för de som redan bor och verkar här, och för de som överväger att flytta hit, etablera företag eller besöka regionen. Upplevelser, aktiviteter och evenemang spelar en central roll i hur en plats uppfattas. Därför ska Region Östergötland fortsätta arbeta strategiskt med att stärka Östergötland som en attraktiv plats och destination.

Östergötland har en stark position som destination med många besökare under sommarhalvåret. Utvecklingspotentialen finns framför allt i att stärka bilden av Östergötland som en åretrunt-destination och bidra till företagens förmåga att attrahera fler besökare under andra delar av året.

STYRTAL

- Antalet individer som studerar på yrkeshögskolor i Östergötland ska öka jämfört med 2026 (RUN)

Uppdrag 2027

Uppdrag till

Stärka det innovations- och företagsfrämjande systemet i Östergötland.

RUN

Stärka förutsättningarna för fossilfri elproduktion och omställningen till ett fossilfritt energisystem.

RUN

Stärka bilden av yrkesutbildningar inom bristyrken hos både unga och vuxna som en del av kompetensförsörjningen i länet.

RUN

Mål: Kultur och friluftsliv som når många

Region Östergötland strävar efter ett kulturliv som är levande, tillgängligt och meningsskapande för många. Ett rikt kultur- och friluftsliv är viktigt för att bygga en attraktiv och hållbar region där människor trivs och känner samhörighet. Kulturen har en unik förmåga att stärka både individens välbefinnande och den sociala sammanhållningen i samhället. I mötet med konst, musik, scenkonst, historia och berättelser ges människor möjlighet till reflektion, bildning, utveckling och deltagande, oavsett ålder, bakgrund eller livssituation.

Östergötland ska därför ha ett starkt kulturliv med både bredd och spets, där professionella kulturinstitutioner och fria kultur-utövare tillsammans bidrar till ett levande kulturlandskap i hela länet. Kultur ska inte bara finnas tillgänglig i större städer, utan nå människor i hela Östergötland – i vardagen, i utbildning, i det offentliga rummet och i människors fritid. På samma sätt ska friluftsliv och tillgång till naturen vara en självklar del av östgötarnas liv.

Region Östergötland ska arbeta enligt de prioriteringar som slås fast i den regionala kulturplanen för 2024–2027. Genom ett långsiktigt och strategiskt stöd till länets kulturinstitutioner samt till delar av det fria kulturlivet möjliggör regionen en kulturell infrastruktur som bär upp både konstnärlig kvalitet och bred tillgång.

Region Östergötland har en särskilt viktig roll i att samordna och förstärka den regionala kulturpolitiken. Det handlar bland annat om att verka för ökad spridning av kultur i hela länet samt att främja jämlik tillgång, med särskilt fokus på barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning. Dessa insatser ska genomföras i nära samverkan med kommuner, kulturinstitutioner och civilsamhällets organisationer. Region Östergötland ska stötta civilsamhället som är en viktig aktör i gränslandet mellan kultur, bildning, friluftsliv och folkhälsa.

Samtidigt som kulturen stärks i hela länet, behöver Region Östergötland också arbeta vidare med att utveckla möjligheterna till friluftsliv och naturbaserade upplevelser. Friluftslivet har en direkt koppling till folkhälsan och människors välbefinnande. Region Östergötlands bidrag i detta arbete fokuserar fortsatt på utvecklingen av Östgötaleden, vilken ska fungera som en sammanhängande infrastruktur för rekreation, motion, naturturism och lokal utveckling.

Regionen ska också främja pilgrimsvandringar och andra naturturismbaserade initiativ som stärker både kulturarvet och upplevelseekonomin. Genom att skapa förutsättningar för destinationsutveckling inom dessa områden och stödja företag som bygger sin verksamhet kring vandringsleder och naturnära upplevelser, ska Region Östergötland även bidra till att nya möjligheter till lokal tillväxt och arbetstillfällen skapas.

STYRTAL

- Publik inom Scenkonst Östs verksamheter ska öka jämfört med 2026 (RUN)
- Antal föreställningar inom Scenkonst Östs verksamheter ska öka jämfört med 2026 (RUN)

Uppdrag 2027

Bredda deltagande och geografisk spridning av kultur i äldreomsorgen samt för barn och unga.

Uppdrag till

RUN

Verka för bättre ekonomiska förutsättningar inom kultursamverkansmodellen och för kulturskapare generellt.

RUN

Ekonomi under budgetperioden

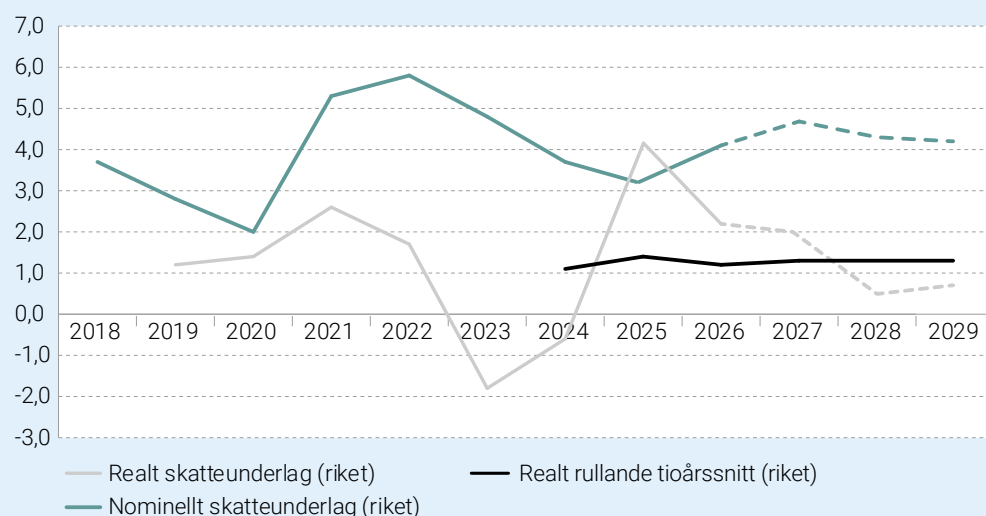
Svensk ekonomi påverkas av händelseutvecklingen i omvärlden vilket får inverkan på de ekonomiska förutsättningarna och ger instabila prognoser. Senaste publikation av MakroNytt (1:2026 februari) från Sveriges kommuner och regioner har som huvudrubrik "Svensk konjunktur på väg upp". I MakroNytt kan utläsas att global ekonomi växer med tre procent per år och att svensk konjunktur visar tydliga tecken på återhämtning. Hushållens konsumtion bedöms vara stark drivkraft för BNP-tillväxt och på sikt ökad sysselsättning. Det kan vara gynnsamt för regionens skatteunderlag, men samtidigt behöver osäkerhetsfaktorerna vägas in i denna bedömning.

Därefter har USA:s högsta domstol underkänt presidentens rätt att besluta om tullar, den amerikanske presidenten har infört fler och nya tullar, Israel har angripit Libanon och tillsammans med

USA angripit Iran, med fallande finansmarknad och stigande energipriser som följd. Samtidigt fortsätter det ryska anfallskriget mot Ukraina. Prognoser är därför mycket osäkra och om svensk konjunktur verkligen kommer att vara på väg upp 2027 är svårt att säkerställa.

Osäkerheten smittar regionens nödvändiga antaganden om konjunktur, om tillväxt, om skatteintäkter, om inflationsutveckling som i sin tur påverkar uppräknings- och prognostiserade pensionskostnader. Ekonomin under budgetperioden baseras på antaganden om att tillgängliga prognoser är den mest uppdaterade informationen, trots kännedom om att fler, nya och omvälvande världshändelser skett därefter.

Procentuell förändring

Figur 1. Skatteunderlagsutveckling nominell (grön), real (grå) och tioårigt rullande genomsnitt (svart 2024–2029), baserad på utfall och prognos i SKR:s Cirkulär 26:18 från april 2026.

Långsiktigt stabil ekonomi och utökad baskapacitet i primärvård och psykiatri under budgetperioden

Efter ett omfattande omställningsarbete med stora kostnadsreduceringar uppnådde regionen balans i ekonomin under 2025 med ett överskott på 855 miljoner kronor. De beslut som fattats och verkställt i hela organisationen har gett bättre förutsättningar för att klara såväl regionens uppdrag som att ha en ansvarsfull ekonomi. Bedömningen för 2026 och de kommande tre åren är att regionen ska leverera ett överskott på minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Med ett budgeterat överskott på 1 procent årligen kommer regionen att ha ett eget kapital på 3 miljarder vid utgången av 2029. Tillfälligt låga pensionskostnader i början av planeringsperioden bidrar till att bygga upp det egna kapitalet. Pensionskostnaderna beräknas år 2029 ligga högre än normal nivå varför reformutrymmet är begränsat år 2027 för att långsiktigt klara en ekonomi i balans. Nya behov måste därför till största del klaras inom befintlig ekonomi. Undantag är primärvården där riktade insatser har prioriterats för att stärka primärvården i syfte att erbjuda invånarna en mer kvalitativ vård genom en omställning till en mer nära vård. Under perioden 2027–2029 ska primärvårdens verksamhet stärkas genom en sammanlagd satsning på totalt 215 miljoner kronor. Medel riktas till att stärka primärvårdens baskapacitet bland annat genom att möjliggöra en utökad läkartäthet. 75 miljoner kronor av

satsningen avser ytterligare utökning av antalet ST-tjänster inom allmänmedicin. Satsningen görs inom befintlig ram 2027 men under 2028 och 2029 kan en omfördelning mellan i första hand sjukhusvård och primärvård krävas såvida inte de ekonomiska förutsättningarna förbättras. Utöver förstärkning av primärvården görs satsningar på stärkt baskapacitet inom psykiatri på 30 miljoner kronor samt engångsmedel till rättspsykiatri på 20 miljoner kronor för att möta ökad beläggning. 50 miljoner reserveras för att möta kostnadsökningar för nya läkemedel. Fritt antal resor inom kommunöverskridande färdtjänst möjliggörs genom en satsning på 7 miljoner kronor. En förstärkning av kulturen görs med 2 miljoner kronor. Arbetet med förstärkt cybersäkerhet fortsätter. 30 miljoner avsätts 2027 inom den samlade förstärkningen på 100 miljoner kronor.

I juni fattas beslut om Program för god ekonomisk hushållning. Balans i den löpande ekonomin är en förutsättning för att skapa en långsiktigt stabil ekonomi. Omställningsarbetet har byggt grunden för en långsiktigt hållbar ekonomi. Målet i programmet är att regionen ska ha ett överskott motsvarande 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag över en rullande fyraårsperiod från och med 2026, för att på så sätt nå en soliditet på mer än 10 procent efter periodens slut och bygga upp en likviditet för kommande pensionsutbetalningar.

Budget 2027–2029

God ekonomisk hushållning

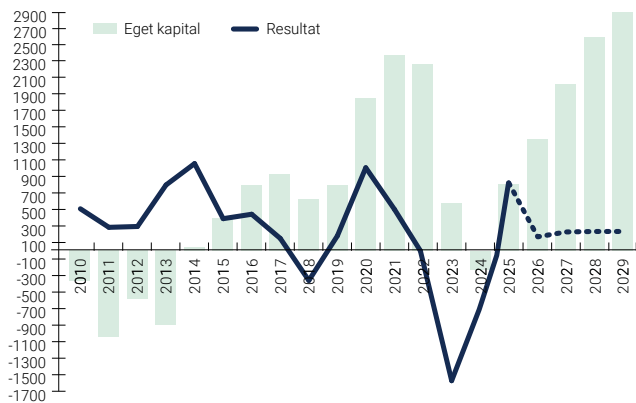
Enligt lag ska regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inkluderar god verksamhet och god ekonomi.

I regionens Program för god ekonomisk hushållning (förslag till beslut på regionfullmäktige i juni) definieras god verksamhet med att måluppfyllelsen för verksamhet och grunduppdrag utvecklas i önskvärd riktning. God ekonomi definieras som årliga positiva resultat som över en fyraårsperiod ska ligga på 2 procent. Eget kapital inklusive ansvarsförbindelse ska uppgå till 3 000 miljoner kronor senast 2029.

För att möjliggöra en ekonomi i balans krävs återhållsamhet av nyttjande av eventuella ökning av skatteintäkter samt generella och riktade statsbidrag. Inriktningen är att dessa medel reserveras. Eventuella beslut att nyttja tillkommande medel ska värderas med hänsyn till regionens totala ekonomiska ställning.

I regionens program finns målet att investeringsnivån ska ligga mellan 1 400 miljoner kronor och 1 600 miljoner kronor. I denna treårsbudget är investeringsnivån 1 500 miljoner kronor per år. Vidare är målet att betalningsförmågan ska säkerställas för att möta kortfristiga utbetalningar och långfristiga förpliktelser.

Nedan redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid.

Figur 2. Resultat (linje) och eget kapital (staplar) i miljoner kronor 2010–2025, prognos 2026 och denna treårsbudget 2027–2029. Resultat redovisat enligt fullfonderingsmodell till och med 2023 och enligt blandmodell från och med 2024. Eget kapital redovisas efter att hänsyn tagits till hela pensionsförpliktelsen det vill säga enligt fullfonderingsmodell.

Nedan tabell redovisar utveckling av resultat (blandmodell) och eget kapital (fullfonderingsmodell) utifrån kända förutsättningar, fattade och föreslagna beslut.

(miljoner kronor)

	2027	2028	2029
Resultat (blandmodell)	210	215	220
Eget kapital (fullfonderingsmodell)	2 029	2 518	3 090

Tabell 1. Resultat och eget kapital enligt bland- respektive fullfonderingsmodell.

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionsskatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2026 till 11,55. För år 2027 föreslås oförändrad utdebitering.

Skatt och utjämning

Skatteunderlaget under budgetperioden bedöms i stort sett oförändrat mot tidigare. Nationellt och reallt bedöms skatteunderlaget öka med två procent under 2027.

I jämförelse med föregående treårsbudget bedöms skatter och utjämning minska med omkring 20 miljoner kronor årligen.

Statsbidrag för läkemedel

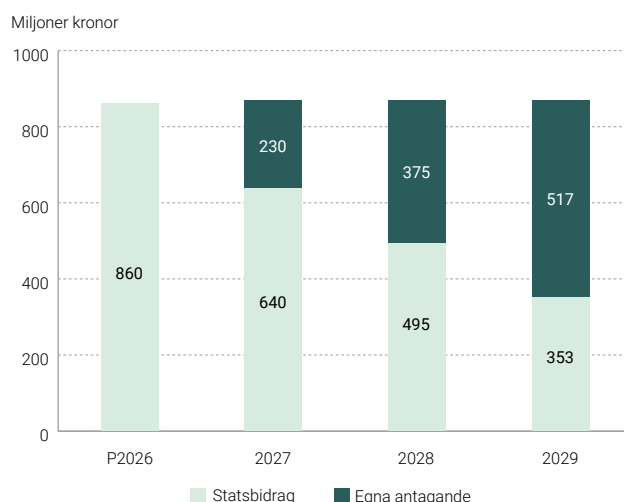
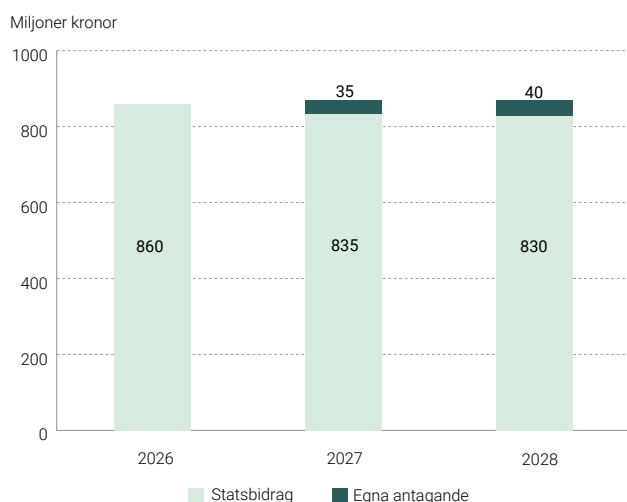
Överenskommelsen med staten har förändrats till nettobidrag efter återbetalning av rabatter. Mot bakgrund av utfall 2026 och nya bedömningar av Socialstyrelsen bedöms bidraget bli 50 miljoner kronor lägre 2027 än som bedömdes i föregående treårsbudget. Nedjusteringen beror på effekt av patentutgång.

Nettoeffekten dämpas av hur andra poster med koppling till läkemedel utvecklas, till exempel ökade egenavgifter.

Statsbidraget bedöms framåt att öka med 2,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

Det finns osäkerheter i bedömningen av riktade statsbidrag. Tidsbegränsade statsbidrag löper ut, till exempel för tillgänglighet, nära vård och kvinnors hälsa. Finansiering är väsentlig och regionens bedömning är att riktade statsbidrag kommer vara i den nivå som tidigare antagits, vilket är 870 miljoner kronor per år. I nuläget saknas information om motsvarande 230 miljoner kronor av detta. Antagandet bygger på att statsbidragen till sektorn inte sänks, utan förnyas eller omdanas i någon form.

Figur 3 och 4. Diagram i miljoner kronor, som till vänster visar tidigare antagande om riktade statsbidrag och till höger reviderad bedömning om riktade statsbidrag. Den del som består av egna antaganden ökar väsentligt.

Löne- och prisutveckling

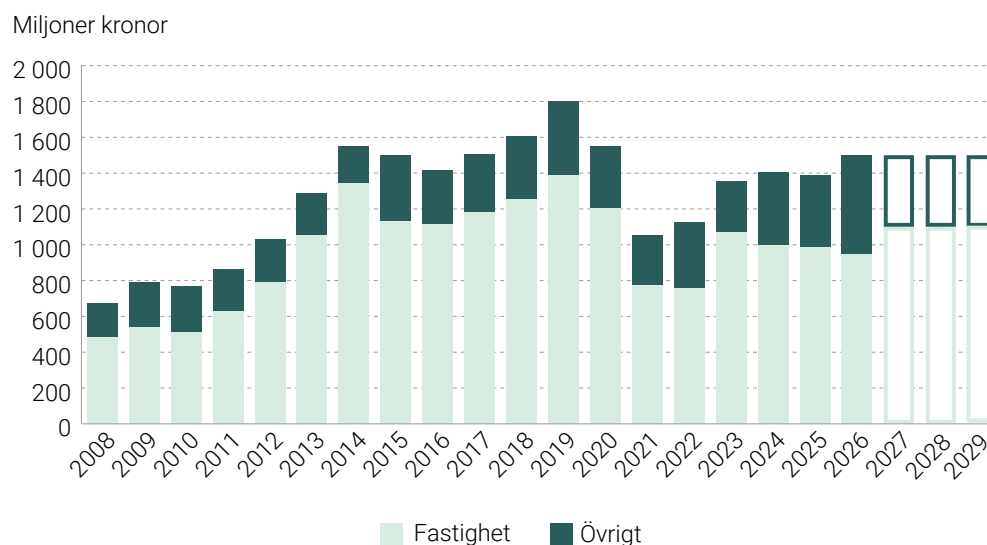
Uppräkning för löne- och prisutveckling 2027 fastställs till 3,0 procent mot bakgrund av SKR:s bedömningar under våren 2026.

Investeringar

Investeringarna uppgår till 1 500 miljoner kronor per år 2027–2029. Av investeringarna utgör fastighetsinvesteringar 1 100 miljoner kronor årligen. De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt utveckling av nära vård. Framåt planeras ombyggnad av Lasarettet i Motala samt nya vårdcentraler i Valdemarsvik och Ödeshög. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökningen. Reserveringar är avsatta inom finansförvaltningen.

Eventuellt nya inhyrda lokaler som ska klassificeras som finansiell leasing ryms inom investeringsplanen. Konsekvensen blir inledningsvis en ökad anläggningstillgång och motsvarande långfristig lån.

Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer vara 1 645 miljoner kronor 2027, 1 603 miljoner kronor 2028 och 1 602 miljoner kronor 2029. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik genom AB Östgötatrafiken samt tvätteri och textiltjänst genom TvNo Textilservice AB.

Figur 5. Region Östergötlands totala investeringar 2008–2025, prognos 2026 och denna treårsbudget från och med 2027.

Pensionskostnader

Region Östergötland tillämpar från och med 2024 redovisning av pensioner enligt blandmodell i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Blandmodell innebär att pensionsintjänande före 1998 kostnadsförs vid utbetalning samtidigt som pensionsintjänande från och med 1998 kostnadsförs vid intjänande. Regionens avsättning och kostnader för pensioner har under senare år påverkats av förändrade livslängdsfaktorer, nytt pensionsavtal, förändrade avgiftsnivåer och höga uppräkningsfaktorer. Reserveringar av medel görs utöver pensionsadministratörens prognos för att med bibehållet resultat kunna hantera tillfälliga puckelkostnader.

Puckelreservering för 2027 är 258 miljoner kronor och 2028 85 miljoner kronor.

Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna

Ett omfattande omställningsarbete har genomförts, den negativa ekonomiska utvecklingen har vänt vilket skapar förutsättningar att möta regionens utmaningar och utvecklingsbehov. Processen har krävt mycket arbete och inneburit oro och omställning för många. Ny arbetsorganisation har formats med syfte att säkra effektivitet och kvalitet. Förbättring i det ekonomiska resultatet har uppnåtts och Region Östergötland ska fortsätta nå de finansiella mål som beslutas. Under såväl 2025 som 2024 hade regionen den lägsta nettokostnadsutvecklingen av samtliga regioner. Strukturjusterad kostnad för hälso- och sjukvård låg inför omställningsarbetet högst efter region Gotland. Efter år 2024, med effekt av omställningsarbetet ligger Region Östergötland strax under snittet för riket. Även under 2025 hade regionen den lägsta nettokostnadsutvecklingen av alla regioner varför den strukturjusterade kostnaden för hälso- och sjukvård bör förbättras även för 2025.

Produktionsenheternas resultat

Produktionsenheternas resultat bedöms vara i balans 2027. Hälso- och sjukvården har gått från ett underskott på 1,7 miljarder till ett resultat på minus 151 miljoner kronor. För 2026 beräknas hälso- och sjukvården fortsatt visa underskott i ungefär samma nivå som 2025.

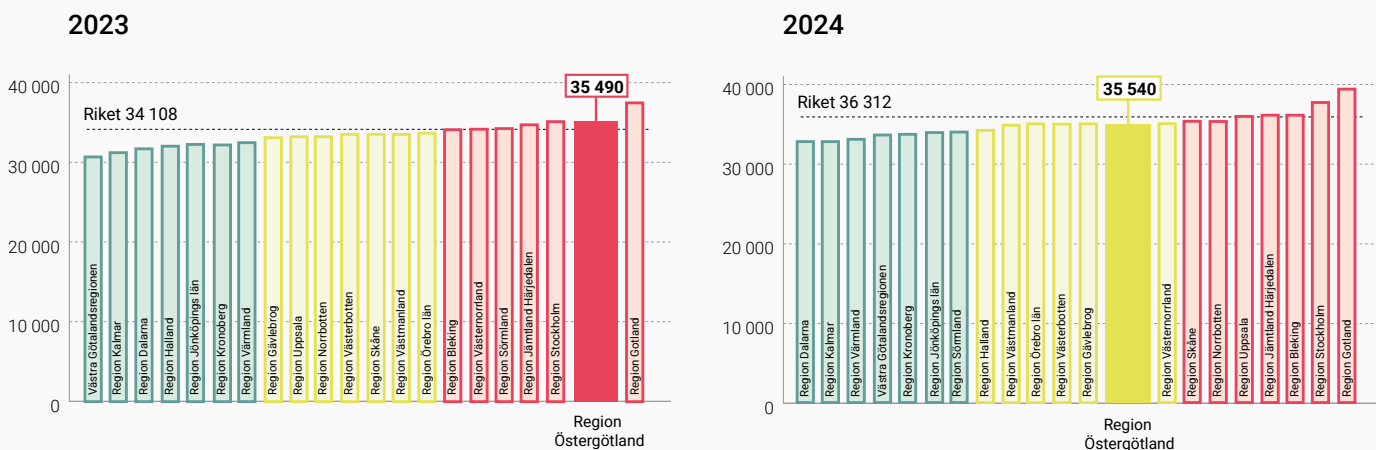
(miljoner kronor)	2023 utfall	2024 utfall	2025 utfall
Resultat Region Östergötland	-1 415	-712	855
varav hälso- och sjukvården	-1 667	-1 075	-151

Tabell 2. Ekonomiskt utfall i miljoner kronor 2023-2025 för regionen respektive för verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård.

Underskottet beror på att några produktionsenheter behöver göra omtag då målen från omställningen inte fullt ut har uppnåtts. Produktionen är högre än föregående år som en del i arbetet med att minska antalet väntande och komma i balans med inflödet av patienter. Centrala insatser görs under 2026 för att minska antalet väntande till behandling samtidigt som enskilda kliniker gör extra insatser för köavkortning, varför produktionskostnaderna är höga. Produktionen mätt i DRG (diagnosrelaterade grupper) har ökat och kostnaderna har minskat. Därav syns en produktivitetsförbättring i såväl slutenvård som öppenvård. Fokus ligger på att anpassa resurser till den ekonomiska ramen. Detta arbete fortsätter och såväl kostnadsreduceringar som omfördelning och förändring av uppdrag kan komma i fråga för att nå balans i hela hälso- och sjukvården.

Strukturerad hälso- och sjukvårdskostnad

kronor/invånare – utveckling över tid

Figur 6. Strukturjusterad kostnad 2023 och 2024 för regioner i riket.

Långfristig upplåning

I tidigare treårsbudgetar har beslut fattats om ram för långfristig upplåning om totalt 1 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter med externa hyresgäster där finansieringen hanteras separat. Planerade fastighetsinvesteringar drar ut på tiden och det är inte aktuellt med upplåning för år 2026. Långfristig upplåning bedöms bli aktuell 2028–2029.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Likvida medel väntas uppgå till omkring 9 miljarder kronor och ge genomsnittlig avkastning om tre procent, vilket motsvarar cirka 270 miljoner kronor. Likviditeten påverkas av resultatet, av investeringsutgifter, pensionsutbetalningar och upplåning.

Satsningar

Nya satsningar under 2027 uppgår till 203 miljoner kronor.

Tabell Satsningar (miljoner kronor)	2027
Baskapacitet PV	60
Baskapacitet psykiatri och våldsutsatta	34
Engångsmedel (RPR utomlänsvård)	20
Hälso- och sjukvårdsnämnden	114
ST i primärvård	30
IT, cybersäkerhet, robusthet	30
Engångsmedel (oförutsett)	20
Regionstyrelsen	80
Kommunöverskridande färdtjänst	7
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	7
Utveckling av kulturaktiviteter	2
Regionutvecklingsnämnden	2
Totalt	203

Tabell 3. Satsningar 2027.

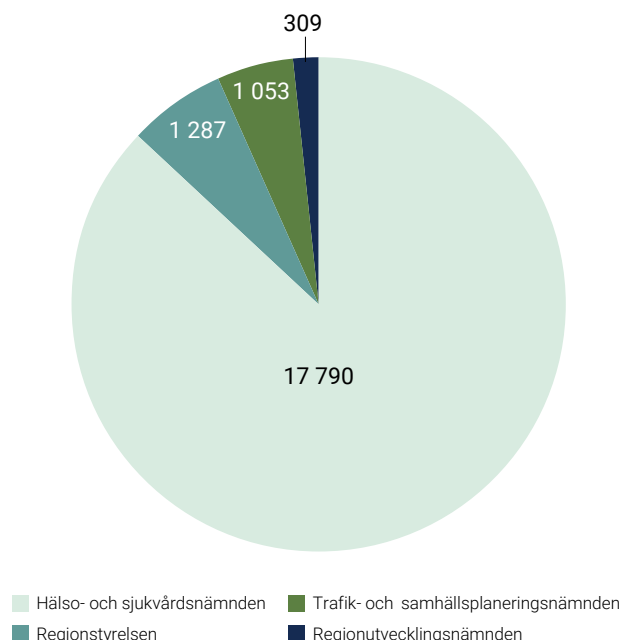
Hälso- och sjukvårdsnämndens ram förstärks med 114 miljoner kronor. 60 miljoner kronor avser långsiktig förstärkning av baskapacitet inom primärvård för att bland annat möjliggöra anställningar av specialister i allmänmedicin efter genomgången ST-utbildning. 34 miljoner riktas mot en förstärkning av baskapaciteten i psykiatri där våldsutsatta är en del. Nämnden erhåller engångsmedel under 2027 för puckelkostnader inom rättspsykiatri.

Regionstyrelsens ram utökas med 80 miljoner kronor. Av beloppet avser 30 miljoner kronor fortsatt satsning på ST-läkare i primärvård, 30 miljoner kronor satsas på IT, cybersäkerhet som en del i en flerårig satsning samt engångsmedel på 20 miljoner kronor.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden förstärks med 7 miljoner kronor avseende fria resor i kommunöverskridande färdtjänst. Samtidigt reduceras ramen med 8 miljoner kronor som en konsekvens av ett omförhandlat avtal för Mälardals-traffic som ger en lägre kostnad för regionen.

Regionutvecklingsnämndens ram utökas med 2 miljoner kronor för att stärka kulturen och möjliggöra utveckling av kulturaktiviteter.

Regionbidragets fördelning framgår av cirkeldiagrammet nedan och en alternativt beskriven resultaträkning, med nettokostnader uppdelade per nämnd, framgår av tabellen Alternativ resultaträkning.

Figur 7. Regionbidragets fördelning per styrelse/nämnd 2027 (inklusive engångsmedel), miljoner kronor.

Tabell Alternativ resultaträkning (miljoner kronor)	2027
Regionstyrelsen	-1 287
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-17 790
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-1 053
Regionutvecklingsnämnden	-309
Övriga poster	111
Verksamhetens nettokostnader	-20 328
Skatteintäkter	15 467
Generella statsbidrag och utjämning	4 990
Verksamhetens resultat	129
Finansiella intäkter	270
Finansiella kostnader	-189
Resultat efter finansiella poster	210
Extraordinära poster	
Årets resultat	210

Tabell 4. Resultaträkning med verksamhetens nettokostnader uppdelade per styrelse/nämnd. Övriga poster bland nettokostnaden utgörs bland annat av finansförvaltningens poster inklusive reserveringar samt externa intäkter i verksamheterna.

Reserveringar

Utöver satsningar och nya beslut reserveras medel inom finansförvaltningen för kommande år. Reserverade medel för 2027 kan efter beslut i regionstyrelsen nyttjas under 2027 utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Bland reserveringar finns utrymme för nya läkemedel som beslutas enligt fastställd läkemedelsmodell för sjukhuskliniker.

Tabell Reserveringar

(miljoner kronor)	2027	2028	2029
HSN Baskapacitet PV 2028		40	40
HSN Baskapacitet PV 2029			40
HSN Läkemedel Lagerhantering /distribution RÖ 2024/11635	12	12	12
HSN Läkemedel 2027	50	50	50
HSN Läkemedel 2028		50	50
HSN Läkemedel 2029			50
HSN Intern omprioritering/omfördelningsbehov 2028		-50	-50
HSN Intern omprioritering/omfördelningsbehov 2029			-50
RS Cosmic + IT-infra m m	13	53	73
RS ST-läkare PV 2028		30	30
RS ST-läkare PV 2029			15
FIN STB (vattkoppsvaccin, samsjuklighet)	25	25	25
FIN oförutsett	100	100	100
FIN Engångsmedel		20	10
Summa	200	330	395

Tabell 5. Reserveringar 2027–2029.

Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden

Förändringar jämfört med föregående treårsbudget redovisas i tabell Resultatpåverkande förändringar. Resultatet utgår från blandmodell med resultatmål baserade på målet för god ekonomi.

Tabell Resultatpåverkande förändringar

(miljoner kronor)	2027	2028	2029
Resultat treårsbudget 2026–2028	210	215	220
Upplösta reserveringar	384	479	570
Resultat efter upplösta reserveringar	594	694	790
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatter och statsbidrag	-19	-13	-28
Pensionsposter	240	56	43
Poster finans, fastighet m.m. beslut/omfördelningar	-202	-29	-27
Nya beslut och satsningar (tabell Satsningar)	-203	-163	-163
Reserveringar (tabell Reserveringar)	-200	-330	-395
Resultat treårsbudget 2027–2029	210	215	220

Tabell 6. Resultatpåverkande förändringar sedan föregående treårsbudget.

Ekonomi i kommunala koncernföretag

Enligt lag som gäller från 2024 (efter utredning om god kommunal hushållning, SOU 2021:75) ska budget innehålla redogörelse för ekonomin i kommunala koncernföretag. Region Östergötland redovisar koncernbolagens budgeterade resultat och soliditet för 2027, med undantag för AB Kinda Kanal och ALMI, som ej konsolideras. Region Östergötlands samlade verksamhet och ägarandelar presenteras i bilaga.

	Resultat (miljoner kronor)	Soliditet (procent)
AB Östgötatrafiken	-18,0	13
Scenkonst Öst AB	0	43
TvNo Textilservice AB	1,6	65
ALMI Företagspartner Östergötland AB	N/A	N/A

Tabell 7. Ekonomi i kommunala koncernföretag.

Balanskrav

Negativa resultat ska återställas inom tre år om inte synnerliga skäl anges. Balanskravsresultatet beräknas sidordnat med justeringar för vissa poster. Om det i årsredovisning konstateras ett balanskravsunderskott ska fullmäktige besluta om åtgärdsplan och återställa underskottet inom tre år om inte synnerliga skäl kan åberopas. Stark finansiell ställning är ett synnerligt skäl och utgör en buffert för investeringar och handlingsfrihet. Bedömning av finansiell ställning och eget kapital i detta hänseende ska ske utifrån fullfonderingsmodell, det vill säga med hela pensionsförpliktelsen redovisad i balansräkningen.

Med budgeterat resultat enligt blandmodell 2027 bedöms tidigare negativa resultat återställas och återuppbyggnad av eget kapital till drygt 2 000 miljoner kronor enligt fullfonderingsmodell uppnås vid 2027 års utgång.

Beslut

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige
BESLUTA

- att anta Treårsbudget för 2027–2029,
- att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2027–2029 enligt bilaga 2,
- att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2027 i enlighet med denna treårsbudget,
- att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 146 000 kronor (2027 års nivå) samt
- att fastställa skattesatsen för 2027 till 11,55 kronor per skattekrona.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Verksamhetens intäkter	4 402	4 494	4 661	5 602	5 694	5 861
Verksamhetens kostnader	-23 610	-24 140	-24 884	-24 716	-25 230	-25 974
Avskrivningar	-1 120	-1 140	-1 150	-1 220	-1 240	-1 250
Verksamhetens nettokostnader	-20 328	-20 786	-21 373	-20 334	-20 776	-21 363
Skatteintäkter	15 467	16 144	16 775	15 467	16 144	16 775
Generella statsbidrag och utjämning	3 085	3 119	3 161	3 085	3 119	3 161
Generella statsbidrag - läkemedel	1 905	1 953	2 002	1 905	1 953	2 002
Verksamhetens resultat	129	430	565	123	440	575
Finansiella intäkter	270	273	275	270	273	275
Finansiella kostnader	-189	-488	-620	-199	-498	-630
Resultat efter finansiella poster	210	215	220	194	215	220
Extraordinära poster						
Årets resultat	210	215	220	194	215	220

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2027	2028	2029	2027	2028	2029
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	210	215	220	194	215	220
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 230	1 615	1 828	1 340	1 725	1 938
Utbetalning av pensioner inkl. löneskatt	-329	-369	-397	-329	-369	-397
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 111	1 461	1 651	1 205	1 571	1 761
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar						
Ökning (-)/minskning (+) förråd m.m.	-14	-30	-10	-14	-30	-10
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-20	0	0	-35	3	2
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 077	1 431	1 641	1 156	1 544	1 753
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 500	-1 500	-1 500	-1 581	-1 645	-1 563
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar		-408	-618		-408	-667
Avyttring av finansiella tillgångar	323			325	32	
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 177	-1 908	-2 118	-1 256	-2 021	-2 230
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån		500	500		500	500
Nyupptagna leasinglån						
Amortering av skuld	-15	-23	-23	-15	-23	-23
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-15	477	477	-15	477	477
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	-115	0	0	-115	0	0
Likvida medel vid årets början	1 115	1 000	1 000	850	1 050	1 050
Likvida medel vid årets slut	1 000	1 000	1 000	1 050	1 050	1 050
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	1 120	1 140	1 150	1 220	1 240	1 250
Gjorda avsättningar pensioner	380	748	953	390	758	963
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-270	-273	-275	-270	-273	-275

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser	Region Östergötland			Regionkoncern		
TILLGÅNGAR	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	75	75	75	75	75	75
<i>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>	10 429	10 744	11 049	10 429	10 744	11 049
<i>Maskiner och inventarier</i>	2 701	2 746	2 791	3 483	3 531	3 578
Materiella anläggningstillgångar	13 130	13 490	13 840	13 912	14 275	14 627
Finansiella anläggningstillgångar	125	125	125	95	95	95
Summa anläggningstillgångar	13 330	13 690	14 040	14 082	14 445	14 797
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	380	410	420	380	410	420
Fordringar	1 800	1 800	1 800	1 830	1 830	1 830
Kortfristiga placeringar (pensionsförvaltning)	7 876	8 557	9 450	7 876	8 557	9 450
Kortfristiga placeringar (finansförvaltning)	650	650	650	675	675	675
Kassa och bank	350	350	350	375	375	375
Summa omsättningstillgångar	11 056	11 767	12 670	11 136	11 847	12 750
Summa tillgångar	24 386	25 457	26 710	25 218	26 292	27 547
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2027	2028	2029	2027	2028	2029
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	7 471	7 681	7 896	7 640	7 834	8 049
Årets resultat	210	215	220	194	215	220
Justering eget kapital						
Eget kapital vid årets slut	7 681	7 896	8 116	7 834	8 049	8 269
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12 584	12 963	13 519	12 594	12 973	13 529
Andra avsättningar				30	30	30
Summa avsättningar	12 584	12 963	13 519	12 624	13 003	13 559
Skulder						
Långfristiga skulder	321	798	1 275	571	1 048	1 525
Kortfristiga skulder	3 800	3 800	3 800	4 189	4 192	4 194
Summa skulder	4 121	4 598	5 075	4 760	5 240	5 719
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	24 386	25 457	26 710	25 218	26 292	27 547
Panter och ansvarsförbindelser:						
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	5 652	5 172	4 972	5 652	5 172	4 972
Pensionsförpliktelser för förtroendevalda	15	15	15	15	15	15
Övriga ansvarsförbindelser	489	489	489	1 555	1 555	1 555
Årets resultat enligt fullfonderingsmodell	592	489	572	576	489	572
Utgående eget kapital enligt fullfonderingsmodell	2 029	2 518	3 090	2 198	2 671	3 243
Soliditet enligt fullfonderingsmodell	8,3 %	9,9 %	11,6 %	8,7 %	10,2 %	11,8 %

Planeringsförutsättningar

Nedan beskrivs några områden med potentiellt stor påverkan på Region Östergötlands förutsättningar att bedriva verksamhet och därmed centrala planeringsgrunder.

Aktuella frågor på internationell nivå/EU:s politik påverkar regional nivå

EU påverkar regional och lokal nivå, direkt eller indirekt, i stor utsträckning. En betydande del av den politik som beslutas på EU-nivå genomförs på regional och lokal nivå.

Mandatperioden som påbörjades 2024 har ett starkt fokus på konkurrenskraftsfrågor. Industripolitiken har fått en framträdande roll och synen på den gröna omställningen har förändrats. Innovation och marknadsetablering ses som nycklar för att stärka Europas konkurrenskraft. Detta ska uppnås genom initiativ kopplat till den inre marknaden, nya och växande företag samt europeisk forskning. Hårda utsläppskrav ersätts av regelförenklningar och incitament för att göra den rena omställningen till en konkurrensfördel. För Region Östergötland, med starka innovativa företag och ett ledande universitet, ligger dessa satsningar väl i linje med regionens styrkeområden.

EU:s programperiod och långtidsbudget löper över sju år, där den nuvarande sträcker sig över perioden 2021–2027. I juli 2025 presenterade EU-kommissionen sitt förslag för nästa programperiods långtidsbudget. Regionerna kommer enligt förslaget få en betydligt mindre roll, både vad gäller utformning och implementering av framtidens struktur- och investeringsfonder. Detta i kombination med en minskad budget, en ny modell för utbetalning och fokus på finansiering av nationella reformer gör att förslaget överlag anses vara negativt från regionernas perspektiv.

Flera av de så kallade sektorsprogrammen slås i förslaget samman till ny långtidsbudget och bildar den nya europeiska konkurrenskraftsfonden samtidigt som ramprogrammet för forskning och innovation behålls som ett fristående program men med nära koppling till konkurrenskraftsfonden. Med de föreslagna förändringarna i sammanhållningspolitiken kan betydelsen av dessa program öka för det regionala innovations-ekosystemet.

Även finansiering till transportinfrastruktur genom Fonden för ett sammanlänkat Europa har förändrats i förslaget till nästa budgetperiod. Mer fokus läggs på gränsöverskridande infrastruktur på bekostnad av nationella sektioner och finansiering till urbana knutpunkter nämns inte i förslaget. Detta kan hämma möjligheterna för östgötska projekt att ta del av finansiering från fonden.

Implementeringen av den europeiska hälsounionen, som presenterade i slutet av 2020, fortgår där fokus är på att förebygga och hantera framtida hälsohot samt att stötta hälso- och sjukvårdssystemen för en mer jämlik vård av hög kvalitet. Störst fokus det närmaste året förväntas fortsatt vara på EU:s läkemedelslagstiftning

där förhandlingarna om en reviderad allmän läkemedelslagstiftning är inne i slutfasen. Under 2025 presenterades även en kompletterande lagstiftning specifikt om kritiska läkemedel. Även denna fortsätter att förhandlas under det närmaste året. Båda dessa lagstiftningar får en direkt påverkan på de svenska regionerna. Även på området för hälso- och sjukvård är det övergripande konkurrenskraftstemat påtagligt där EU-kommissionen under 2025 presenterade en life science-strategi. Denna kommer kompletteras av en bioteknisk lagstiftning där bland annat nya regler för kliniska prövningar kommer ingå vilket bör vara av vikt för Region Östergötland att bevaka.

Demografi

Sveriges demografiska utveckling

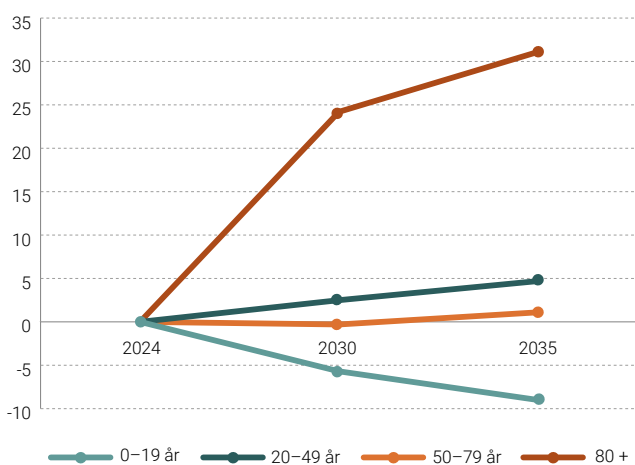
Takten på Sveriges befolkningsutveckling har minskat de senaste åren vilken främst förklaras av ett fortsatt minskat barnafödande, låg invandring och hög utvandring. Vid halvårsskiftet 2025 var 10 592 700 personer folkbokförda i Sverige, vilket var en ökning med 5 000 personer sedan årsskiftet. Regeringen har tillsatt en särskild utredning där de demografiska, samhällsekonomiska och sociala effekterna av det sjunkande barnafödandet och den förändrade demografin ska analyseras. Syftet med uppdraget är att föreslå åtgärder för en hållbar befolkningsutveckling och ett mer familjevänligt samhälle. Den så kallade summerade fruktsamheten² har minskat sedan 2010 i Sverige och var år 2024 1,43. Så låg har den inte varit så länge som mätningarna pågått sedan år 1751. Trenden att färre barn föds finns även i flera andra länder i Europa och Ostasien.

Östergötlands demografiska utveckling

Under 2025 ökade folkmängden med 84 personer i länet, vilket är den lägsta ökningen under 2000-talet. Vid slutet av 2025 bestod Östergötlands befolkning av 472 497 personer. Statistiska Centralbyrån (SCB) prognostiserar en befolkningsökning i Östergötland med 1,1 procent fram till 2030 och med 2,1 procent fram till 2035, vilket motsvarar en ökning med drygt 5 200 respektive 10 000 individer. Den demografiska utvecklingen i länet fram till 2035 påvisar en minskning i åldersgrupperna under 20 år. Den arbetsföra delen av befolkningen, personer mellan 20-69 år, förväntas öka till 2035 med 3,2 procent jämfört med 2024.

För individer 80 år och äldre är prognosen en ökning med 24 procent till 2030 och med 31 procent till 2035. Det motsvarar en ökning med över 7 000 individer till 2030 och över 9 000 individer till 2035 jämfört med 2024.

² Summan av det genomsnittliga antalet födda barn per kvinna i varje åldersgrupp under en given tidsperiod.

Figur 8. Statistiska centralbyråns (SCB) prognos, gällande demografisk utveckling i Östergötland, i procent.

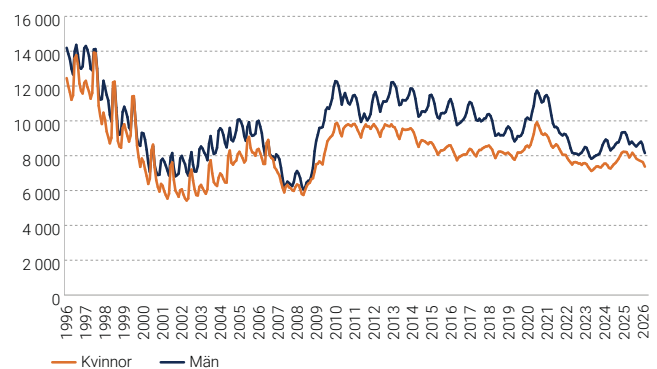
Linköping, Mjölby och Norrköping ökar på totalen, övriga kommuner i länet minskar under de närmsta åren. Andelen personer 80 år och äldre kommer däremot att öka i samtliga kommuner redan till 2030. Befolkningsutvecklingen på totalen visar att Östergötland har den lägsta folkökningen sedan 2000. Detta kommer sannolikt få stora konsekvenser, inte minst inom kommunernas verksamhet då andelen äldre ökar betydligt mer än ökningen bland barn, unga och i yrkesverksam ålder.

Inom länet bedöms en del större näringslivsexpansioner kunna ske framöver vilket väntas generera fler arbetstillfällen som därigenom skulle kunna påverka demografiutvecklingen i positiv riktning.

Arbetsmarknad i Östergötland

I utvecklingsstrategin för Östergötland (RUS) finns flera utmaningar beskrivna som är gemensamma för både Östergötland och övriga Sverige. Det handlar bland annat om att utveckla ett utbildningsutbud som är relevant och mer anpassat efter arbetsmarknadens behov. Även den demografiska utvecklingen påverkar tillgången på arbetskraft. Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens samtidigt som arbetslösheten är relativt hög i vissa grupper. Kvinnor och män väljer i fortsatt stor utsträckning yrken utifrån traditionella mönster. För att tillvarata mångfalden av arbetskraft behöver dessa mönster brytas.

Enligt statistik från arbetsförmedlingen var cirka 7 procent, motsvarande 16 000 personer arbetslösa i länet i slutet på 2025. Arbetslösheten i Östergötland är på samma nivå som rikets.

Figur 9. Antal invånare 16-65 år (16-64 år tom dec 2022) som är öppet arbetslösa eller arbetslösa som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Källa: Arbetsförmedlingen. (Uttaget 15 maj 2026.)

Kompetensförsörjning

Att säkerställa rätt kompetens är en av de största utmaningarna framåt för den svenska arbetsmarknaden, särskilt inom välfärdssektorn. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) krävs en omfattande omställning av arbetssätt, roller och kompetenser för att hantera utmaningen. Välfärdssektorn måste framöver klara uppdraget med färre medarbetare och därmed strategiskt ta till vara och utveckla befintlig kompetens. Kompetensförsörjning kretsar framåt inte kring rekrytering, utan om ledarskap, arbetsmiljö och hållbar utveckling.

Utmaningar kopplade till kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården är inte unika för Sverige utan återfinns globalt. Världshälsoorganisationen (WHO) och andra internationella aktörer har identifierat en global brist på kvalificerad vårdpersonal som ett av de största hoten mot hållbara hälso- och sjukvårdssystem. Denna brist kommer troligen förvärras i takt med att vårdbehoven ökar, särskilt i låg- och medelinkomstländer, samtidigt som många höginkomstländer upplever en ökad konkurrens om arbetskraft. Den internationella migrationen, där kvalificerad vårdpersonal rekryteras från låg- och medelinkomstländer till höginkomstländer skapar etiska och praktiska utmaningar. För att möta den globala vårdpersonalbristen krävs internationell samverkan och långsiktiga åtgärder.

Digitalisering, automatisering och framväxten av generativ AI förändrar arbetsliv och yrkesroller i snabb takt. Den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter till effektivisering och

kvalitet, men ställer också krav på ny kompetens och förmåga till omställning. Utvecklingen ökar behovet av kontinuerligt lärande och ökad digital kompetens.

En möjliggörare inom kompetensförsörjningen är gruppen seniora medarbetare. Förlängt arbetsliv är, enligt SKR, en av de mest nödvändiga strategierna framåt. Genom att skapa hållbara villkor kan arbetsgivare behålla erfaren kompetens längre över tid. Pensioneringsåldern stiger och allt fler arbetar längre, men en ny undersökning visar samtidigt att två av tre äldre arbetstagare (50–68 år) tror att de kommer lämna arbetslivet före den nya riktåldern 67 år. Många uttrycker dock att de skulle kunna tänka sig att arbeta längre om förutsättningarna är rätt, exempelvis större inflytande över arbetstid och anpassade fysiska krav.

Att vara chef i offentlig sektor innebär ett särskilt ansvar. Chefer ska omsätta politiska beslut i praktiken, hålla samman komplexa uppdrag och samtidigt skapa förtroende för verksamheten. När välfärden står inför ökade krav, hög förändringstakt och minskad tillgång på arbetskraft blir chefers förutsättningar att leda och utveckla verksamheten central, då dessa har stor betydelse för verksamhetens stabilitet, utvecklingskraft och förmåga att behålla kompetens över tid. Chefers förutsättningar är direkt kopplade till förbättrad kvalitet, lägre personalomsättning och ökad attraktivitet. En hållbar arbetsmiljö för chefer är därför en viktig förutsättning för att klara kompetensförsörjningsuppdraget framåt. Ledarskap och arbetsmiljö påverkar också medarbetarnas förutsättningar och vilja att stanna kvar i yrket. Goda organisatoriska förutsättningar bidrar till att stärka verksamhetens attraktivitet och engagemang – och möjligheterna att rekrytera och behålla kompetens förbättras.

Aktuella miljöfrågor

I januari 2026 publicerade den brittiska underrättelsetjänsten en rapport som använt militära underrättelsemetoder för att analysera den pågående naturkrisen. Rapporten bedömer att ekosystemkollaps kan få systemhotande konsekvenser under 2030-talet, med direkta effekter på livsmedelsförsörjning, säkerhet och samhällsfunktioner. Den tydliggör att förlusten av biologisk mångfald inte enbart är en miljöfråga, utan ett hot mot nationell säkerhet och välbefinnande. För Sverige innebär detta särskilda utmaningar för beredskap och samhällsresiliens, givet beroende av livsmedelsimport samt den ökade sårbarheten i de boreala skogarnas funktion som kolsänka.

Mot denna bakgrund är den nationella utsläppsutvecklingen särskilt relevant. Under 2024 ökade Sveriges utsläpp av växthusgaser med sju procent jämfört med 2023, främst till följd av ökad användning av fossil diesel inom vägtrafiken och arbetsmaskiner. Samtidigt ökade skogens nettoupptag med åtta ton jämfört med 2023, på grund av en återhämtad tillväxttakt och minskad avverkning. Naturvårdsverkets bedömning från mars 2025 visar att Sverige, med nuvarande styrmedel, har svårt att nå klimatmålen både nationellt och inom EU.

Utvecklingen förstärks av de globala förutsättningarna. Mot bakgrund av de beslut som fattades vid klimattoppmötet COP30 i Brasilien bedöms möjligheten att nå 1,5 gradersmålet som nästintill obefintlig. De pågående klimatförändringarna kommer därmed att ställa ökade krav på klimatanpassning och förebyggande åtgärder. Genom ett väl genomtänkt och långsiktigt anpassningsarbete kan motståndskraft byggas ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

EU:s kemikalielagstiftning, REACH, skärps successivt genom EU:s kemikaliestrategi och fler ämnen regleras, bland annat PFAS och hormonstörande kemikalier. Trots detta förekommer fortfarande hormonstörande ämnen i sjukvårdsartiklar, exempelvis den reproduktionsstörande ftalaten DEHP som är tillåten i medicintekniska produkter till 2030.

Hälso- och sjukvårdens största klimattutmaning är den stora användningen av engångsprodukter. Avfallshanteringen behöver också förbättras genom mer källsortering så att större del av avfallsmängden kan återvinnas i enlighet med Avfallsförordningen (SFS 2020:614). Ny teknik för att identifiera och sortera plast utvecklas³ och framöver indikeras att kostnader för restavfall med mycket plastinnehåll kommer öka och att styrmedel för att öka materialåtervinning av plast införs.

Klimat- och miljöpåverkan från vägtransporter regleras genom EU-direktivet Clean Vehicles Directive. Direktivet är implementerat i svensk lagstiftning⁴ och innebär att minst 38,5 procent av de bilar som regionen anskaffar under åren 2026–2030, ska vara elbilar. Det är en skärpning från de fyra föregående åren då även laddhybridbilar ingick. Bilar som drivs med biodrivmedel, biogas eller HVO100, räknas inte heller. I december 2025 är cirka 22 procent av Region Östergötlands totala vagnpark elbilar. Det tydligaste hindret mot att nå målet för elbilar är bristande tillgång till laddmöjlighet vid bilarnas hemmaparkering, där det i vissa fall inte är tekniskt möjligt eller bedöms vara ekonomiskt oförsvarligt att installera elbilsaddning.

Nya EU-direktiv ställer krav på att offentliga organ ska minska sin energianvändning genom bland annat energirenovering, energikartläggning och utbyggnad av solenergianläggningar⁵. Kraven införlivas i svensk lagstiftning under de kommande åren och har till syfte att minska utsläpp av växthusgaser till nollutsläppsbyggnader senast 2050. För Region Östergötland kommer det att innebära ökade krav på rapportering.

Social hållbarhet och hälsan i länet

Hälsan i Östergötland blir bättre för många, men inte för alla. De ekonomiska och sociala klyftorna växer, vilket i sin tur har påverkan på livslängd och livskvalitet i befolkningen. Region Östergötland är en viktig aktör i omställningen till det hållbara samhället, där goda livsvillkor och jämlik hälsa står i centrum.

[Region Östergötlands folkhälsorapport](#) visar att hälsan förbättras för många men inte för alla, för vissa grupper blir den sämre. Den ekonomiska standarden har ökat i befolkningen som helhet, men skillnaderna mellan grupper har vuxit och den ekonomiska ojämlikheten fortsätter att öka. De med högst inkomster ökar sina inkomster mest, samtidigt som andelen med låg ekonomisk standard⁶ har mer än fördubblats sedan början av 1990-talet. Bland personer som arbetar är låg ekonomisk standard vanligast bland ensamstående mödrar, yngre vuxna och utlandsfödda.

Två tredjedelar av befolkningen i Östergötland har minst en ohälsosam levnadsvana. De vanligaste är fysisk inaktivitet och

låg intag av frukt och grönsaker. Övervikt och fetma är ett tilltagande problem, 60 procent av männen och 50 procent av kvinnorna har övervikt eller fetma. Rökningen fortsätter att minska, men snusbruk i form av vitt snus ökar, framför allt bland yngre kvinnor. Stillasittandet har ökat, särskilt bland yngre, vilket ofta är kopplat till hög skärmtid. Övriga levnadsvanor har varit relativt oförändrade över tid.

Den psykiska ohälsan fortsätter att öka och särskilt hos kvinnor. Bland unga syns både fler självskattade psykiska besvär och allt fler får specialistsjukvård för psykiatriska diagnoser. Konsumtionen av psykofarmaka ökar, och så även sjukskrivningar för psykiska besvär, särskilt stressrelaterade besvär. Bland äldre, främst 80 år och uppåt, ökar andelen som behandlas med läkemedel för depression. Personer som omfattas av andra diskrimineringsgrunder (exempelvis HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättning och personer från etniska minoriteter) löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa.

Personer med funktionsnedsättning och personer med psykisk sjukdom har generellt sämre livsvillkor än övriga befolkningen. De löper större risk att utsättas för våld och övergrepp, lever oftare i digitalt utanförskap och reser mindre. De skattar också sin hälsa som sämre än befolkningen i övrigt.

En majoritet av den äldre befolkningen skattar sin hälsa som god, men även här är skillnaderna stora. Låg inkomst är förenat med sämre självskattad hälsa, munhälsa och lägre känsla av meningsfullhet. Mer än var tredje person över 80 år har svarat att de upplever besvär av ensamhet och isolering. Framför allt kvinnor, personer med utländsk bakgrund och personer med låg inkomst besvärar av ensamhet.

Mer underlag finns bland annat i statistikrapporten Status Östergötland och Region Östergötlands Hållbarhetsredovisning som återfinns i Årsredovisning 2024.

³Fossil Eye, Tekniska verken i Linköping och Site Zero, Motala.

⁴Se Lag (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet och Förordning (2022:315) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet.

⁵Direktivet om energieffektivitet, EED och Direktiv för byggnaders energiprestanda, EPBD.

⁶Låg ekonomisk standard innebär att hushållets disponibla inkomst, med hänsyn taget till hur många som bor i hushållet, är lägre än 60 procent av medianvärdet för riket. Med varaktigt låg ekonomisk standard menas att detta gäller under referensåret och minst två av de tre föregående åren.

Munhälsa

Karies som en av världens största icke-smittsamma sjukdomar utgör en betydande global folkhälsoutmaning, inte minst på nationell nivå i Sverige. Munhälsoutvecklingen i region Östergötland följer den nationella utvecklingen som helhet. Under 2024 var 83 procent av de sexåriga barnen i regionen kariesfria vilket kan jämföras med 81 procent på nationell nivå. Bland 19-åringar uppgick motsvarande andel till 48 procent i region Östergötland och 47 procent i riket. Trots den övergripande positiva utvecklingen kvarstår betydande skillnader i munhälsa och består över tid, där individer som lever i socioekonomisk utsatthet har en ökad risk för oral ohälsa. I områden med lägst socioekonomi i länet är andelen kariesfria 6-åringar 60 procent.

På nationell nivå bedömer i genomsnitt 71 procent av den vuxna befolkningen sin tandhälsa som god medan motsvarande andel i Region Östergötland uppgår till 69 procent. Även här framträder tydliga skillnader utifrån utbildningsnivå: bland personer över 30 år bedömer 74 procent av dem med eftergymnasial utbildning sin tandhälsa som god, jämfört med 60 procent bland personer med förgymnasial utbildning. Skillnaderna kopplade till socioekonomiska faktorer indikerar ett fortsatt behov av riktade och förebyggande insatser.

Munsjukdomar kan i hög grad förebyggas genom befolkningsinriktade insatser på flera nivåer. Sambandet mellan munhälsa och allmän hälsa är både komplext och ömsesidigt. Ohälsosamma levnadsvanor och systemsjukdomar ökar risken för sjukdomar i munhålan och tvärtom. Nedsatt förmåga att äta och svälja påverkar nutrition och bidrar till försämrad livskvalitet, kognitiv svikt och skörhet, men mer forskning behövs för att säkerställa samband och orsaker. Hos äldre kan den ökande läkemedelsanvändningen ge komplikationer i munnen, där muntorrhet är den vanligaste.

Epidemiologiska data visar att en allt större andel äldre behåller sina egna tänder långt upp i åldrarna, samtidigt som användningen av avancerade protetiska konstruktioner, såsom käkbensförankrade implantat ökar och behovet av avtagbara proteser successivt minskar. Med en stor andel egna tänder eller fastsittande tandersättningar långt upp i åldrarna ökar behovet av god egenvård, vare sig den utförs av individen själv eller med stöd av andra.

Läkemedel

Det finns ett fortsatt behov av nationell och internationell samverkan inom läkemedelsområdet. Det osäkra omvärldsläget medför att regionerna behöver intensifiera arbetet med att stärka försörjningstryggheten, inklusive ökad lagerhållning samt åtgärder för att förebygga och hantera läkemedelsbrister. Flera nationella utredningar pågår, vilka regionen behöver bevaka och eventuellt anpassa sig till.

Läkemedelskostnaderna bedöms öka, bland annat till följd av introduktion av nya läkemedel inom områden med stora patientgrupper såsom obesitas och alzheimer, där kommande förmånsbeslut blir avgörande för regionens kostnader. Även utvecklingen inom precisionsmedicin med ett snabbt ökande antal nya, ofta mycket dyra behandlingar, förväntas påverka kostnaderna. Dessutom riskerar höjda tullar samt en ny prispolitik på läkemedel i USA att leda till högre läkemedelspriser och försämrad tillgång, liksom minskad klinisk forskning i Sverige och Europa. Osäkerheten är dock mycket stor. Enligt ett scenario kan kostnaderna minska 2027 på grund av patentutgångar (främst för blodförtunnande läkemedel som exempelvis används för att minska risken för stroke (NOAK-läkemedel) och den höjning av taket för högkostnadsskyddet som beslutades av regeringen i maj i 2025. Beräknad helårseffekt för Region Östergötland på grund av patentutgångar för NOAK-läkemedel och förändrat högkostnadsskydd är en kostnadsminskning på 57 miljoner kronor. Statsbidraget för läkemedel kommer då påverkas i motsvarande grad.

På EU-nivå pågår ett omfattande arbete för att modernisera lagstiftningen inom läkemedelsområdet. Förhandlingar om den slutliga utformningen av regelverket fortgår, med målet att förbättra tillgången till läkemedel, stärka försörjningstryggheten och främja innovation. Under året har EU-kommissionen även presenterat förslag för att ytterligare säkerställa tillgänglighet och tryggad försörjning av kritiska läkemedel. Region Östergötland kommer påverkas när den nya lagstiftningen väl träder i kraft.

Invånarperspektiv och förändrade behov

Förväntningar på välfärden

Myndigheten för Vård och omsorgsanalys publicerade 2024 en analys av hur det offentliga åtagandet i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen kommer kunna utvecklas till 2040. Analysen pekar på att befolkningens behov av hälso- och sjukvård samt äldreomsorg väntas öka i takt med att framför allt andelen äldre ökar. Vidare beskrivs att levnadsstandarden fortsätter öka vilket sannolikt leder till högre efterfrågan på välfärdstjänster.

Fram till nu har vårdens ambitionshöjning resulterat i mer vård per individ, samtidigt som kostnaderna har ökat på totalen. Vård och omsorgsanalys översiktliga framtidsbeskrivning pekar på att fortsatta ambitionshöjningar kommer kräva effektiviseringar av olika slag för att fortsätta ligga på samma nivå som befolkningen vant sig vid under de senaste decennierna. Därmed blir det viktigt att utifrån hälsoekonomiska resonemang analysera vilka strategiska vägval som behöver genomföras och hur de ska tillämpas på rätt sätt.

Samtidigt beskriver rapporten att det finns skäl att tro att hälsan förbättras i takt med att medellivslängden ökar och mer självständighet längre upp i åldrarna. Dessa förbättringar i hälsa kan antas leda till minskade behov vilket talar för att förebyggande arbete fortsatt behöver prioriteras högt. Ett observandum som

behöver beaktas i formandet av framtiden hälso- och sjukvård är att inte alla i befolkningen är positiva till de förändringar som föreslås. Exempelvis pekar rapporten på risker med välfärds-teknik som minskar mänsklig närvaro. Dessutom ställer sig befolkningen direkt negativa till att närstående behöver ta ett allt större ansvar för vård och omsorg av äldre.

Patienter med stora och återkommande behov

Ett relativt litet antal patienter över 80 år står för en anse- nlig del av både kostnader och behov av vårdplatser på sjukhusen. Drygt 1 000 individer står för nästan hälften av alla kostnader inom åldersgruppen motsvarande 500 miljoner kronor per år. Totalt konsumerade gruppen 80 år och äldre cirka 62 500 vård dagar i Östergötland under 2023. Förutsatt att behoven tas omhand på samma sätt som nu, kommer gruppen 80 år och äldre att behöva 20 000 vård dagar mer till 2030 vilket motsvarar en ökning med omkring 32 procent.

Några av de mest förekommande sjukdomstillstånden för åldersgruppen 80 år och äldre inom slutenvården i Östergötland är hjärtsvikt, urinvägsinfektion och kronisk obstruktiv lung- sjukdom (KOL). Fördelning av antalet vård dagar per kommun skiljer sig åt. Bakgrunden till skillnaderna beror sannolikt på många olika faktorer. Folkhälsa och vårdtyngd skulle kunna förklara viss del, avstånd till sjukhus en annan. Sannolikt sitter konsumtion av vård dagar på sjukhus för den äldre individen

också ihop med hur behoven omhändertas i den öppna vården, samt den regionala och kommunala primärvården. Men också hur utskrivningsprocessen och samverkan fungerar mellan huvudmän och vårdgrannar.

Generation Alpha

Efter boomers, generation X, millennials och generation Z kommer nästa namngivna generation. Generation Alpha är den generation som kommer att förändra världen mest av alla, enligt Nicklas Hermansson på NomoFomo. Generation Alpha kommer att vara fler än 2 miljarder individer globalt, vilket är den största generationen i världens historia. I Sverige är de som är födda på 2010-talet och senare nästan en och en halv miljon, vilket utgör 14 procent av befolkningen på totalen och är redan den största generationen i hälften av landets kommuner. Generation Alpha är den första generationen som har fötts in i den digitala världen och in i sociala medier. De rör sig sömlöst mellan den fysiska och den digitala världen, och har aldrig varit medvetna om något annat. Dagens teknik gör denna generation till den mest globalt uppkopplade generationen någonsin. De har också formats i en era av individualisering och anpassning, något som kommer att påverka deras framtida förväntningar, inte minst på hälso- och sjukvården (Hermansson, 2024).

Regionövergripande styrning

Ansvarsfördelningen

Region Östergötland är en demokratiskt styrd organisation där skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter ska vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar också fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen, har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, uppdraget att verkställa fullmäktiges beslut. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna.

Regiondirektören leder den verkställande tjänstepersonorganisationen där regionens produktionsenheter är utförare och svarar för regionens egen produktion. Därutöver anlitas externa utförare.

Sydöstra sjukvårdsregionen

Sydöstra sjukvårdsregionen är en viktig samverkansplattform för Region Östergötland. Sydöstra sjukvårdsregionen ska tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, främja och bidra till invånarnas hälsa, främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen samt solidariskt hjälpa varandra.

Sydöstra sjukvårdsregionens samverkansnämnd har beslutat om gemensamma patientlöften till invånarna. Dessa löften gäller också invånarna i Region Östergötland. Löftena är ett sätt att beskriva och uttrycka den politiska ambitionen och de värderingar som ska vara vägledande för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas i Sydöstra sjukvårdsregionen och i Region Östergötland.

Som patient i Region Östergötland ska du:

- erbjudas vård som är lätt tillgänglig för kontakt, bedömning och besök
- erbjudas diagnostik och behandling och uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte
- vara delaktig och välinformerad genom hela vårdkedjan
- få tillgång till jämlik vård
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram
- få tillgång till patientsäker vård
- erbjudas kostnadseffektiv vård

Modell för verksamhetsstyrning och budgetprocess

Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning har sin grund i målstyrning. I början av varje mandatperiod tas ett strategiprogram fram. Programmet inarbetas i treårsbudgetarna under mandatperioden, vilket säkerställer att den politiska viljeinriktningen får genomslag i regionens planeringsprocess. Fullmäktiges Treårsbudget är det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. Treårsbudgeten innehåller mål, budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder. I budgeten anges även uppdrag och styrtal som är specifika för budgetåret kopplat till aktuella mål.

Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att göra årsplaner. Syftet med årsplanerna är att säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller.

Styrning och uppdrag från regionstyrelsen och nämnder lägger sedan grunden för planering för samtliga Region Östergötlands produktionsenheter. Region Östergötland har en decentraliserad organisation. Det innebär att produktionsenheterna har självständigt beslutsutrymme över sin verksamhet inom beslutade ramverk. Region Östergötlands modell för att styra resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter utgår från invånarnas behov. Genom en etablerad behovsstyrningsprocess analyseras invånarnas behov, vilket kan generera till utförare.

Enligt kommunallagen ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer när kommunal angelägenhet utförs av privata utförare. Ett sådant program ska omfatta samtliga utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamhet ska tillgodoses. Målen som omfattar det programmet beslutas i Region Östergötland i treårsbudgeten. Aktuella mål 2027 som gäller samtliga aktörer är:

- En hållbar och säker organisation med god beredskap
- God vård och jämlik hälsa
- Tillgänglig hälso- och sjukvård

Förutom mål innehåller budgeten också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning. I Region Östergötland definieras god ekonomisk hushållning som att målen för ekonomin är uppfyllda samtidigt som verksamhetsmålen och grunduppdraget utvecklas i önskvärd riktning

Åtterrapporering till regionfullmäktige görs i delårsrapport efter augusti och årsredovisning utifrån målen samt nämndernas och styrelsens grunduppdrag.

Den årliga verksamhetsstyrningsprocessen beskrivs i Region Östergötlands reglemente. Årshjulet ger en kort illustration av de ingående delarna och när beslut senast fattas. Exakta datum följer den årliga sammanträdesplanen.

Politiskt målstyrande dokument

Utöver treårsbudgeten finns även andra politiskt styrande dokument att ta hänsyn till och som är viktiga för framtida planeringsarbete. På Region Östergötlands webbplats finns aktuella [politiskt styrande dokument](#).

Figur 10. Region Östergötlands Årshjul

BILAGA 1

Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötland bedriver, i egen regi eller tillsammans med kommuner, andra regioner eller andra aktörer, privaträttslig verksamhet i form av aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelser. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet när det gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i befintliga bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmoombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag⁷ och de uppdragsföretag⁸ där Region Östergötland är ensam ägare eller samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något delägande redovisas endast i vad som framgår i nedanstående figur.

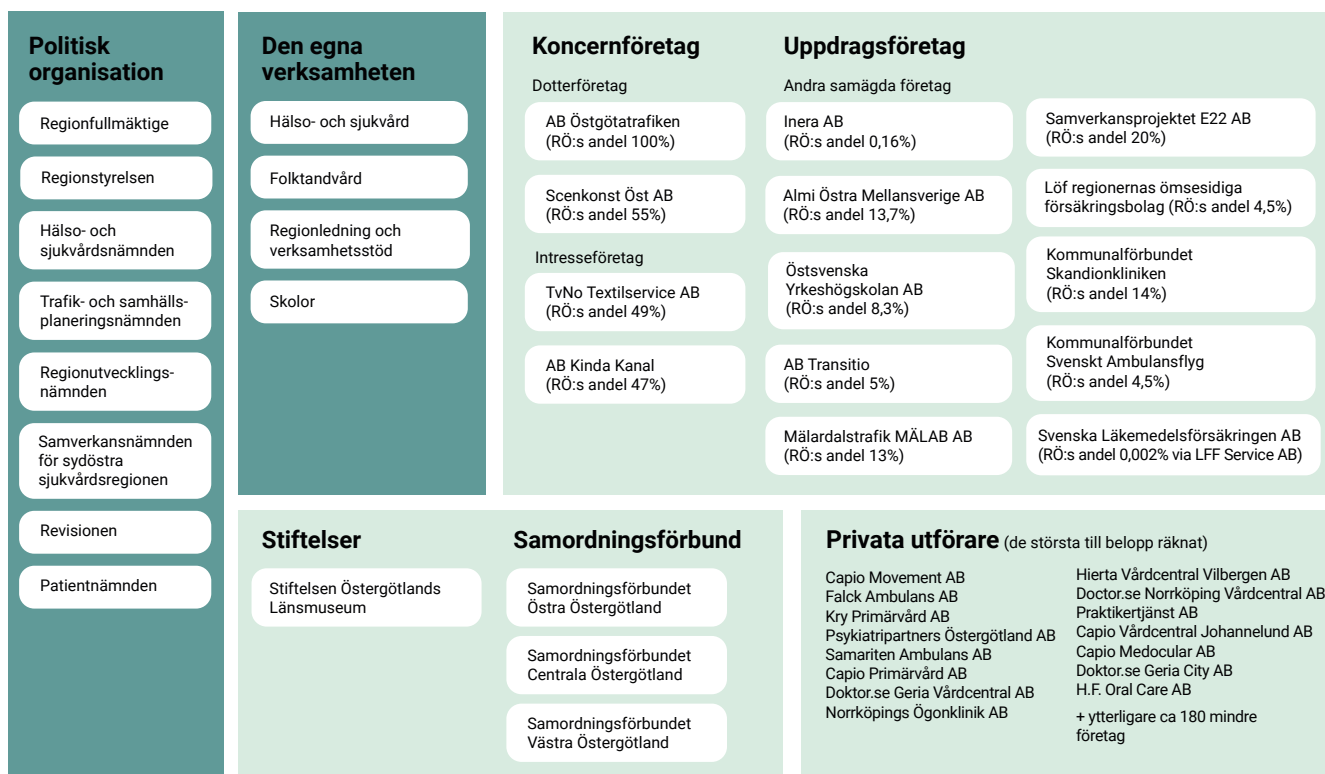
Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är ansvarig för all kollektivtrafik i länet sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft. Östgötatrafiken blev i samband med det också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring av lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och länsfärdtjänst i Östergötland.

Scenkonst Öst AB

Bolaget bildades 2015 av Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner. Verksamheten startade 2016 och utgörs av de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och i Norrköping Symfoniorkester AB. Från och med 2023 ingår även Stiftelsen Östgötamusikens verksamhet i bolaget. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökad samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är 55 procent.

Figur 11. Region Östergötlands samlade verksamhet (enligt känd planering 2026-03-20).

⁷ Region Östergötland är bestämmande eller har betydande inflytande – mer än 20 procentig röstandel (varav Dotterföretag > 50 procent, Intresseföretag 20–50 procent).

⁸ Region Östergötland har inte betydande inflytande – mindre än 20 procents röstandel.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice sköter all tvätt åt regionens verksamheter. Bolaget bildades 1978 av dåvarande landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Regionens ägarandel är 49 procent.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och mot avgift hålla den öppen för trafik. Syftet med Region Östergötlands engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Regionens ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Regionens uppdragsföretag – samägda företag

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga regioner. Genom samverkan med regionerna har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. SKR Företag AB övertog 97 procent av aktierna i bolaget från regionerna 2017, i syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och regioner. SKR Företags ägarandel uppgår nu till strax över 50 procent efter att 288 kommuner vardera förvärvat fem aktier. Avsikten var att också erbjuda landets kommuner att förvärva fem aktier vardera. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Almi Östra Mellansverige AB

Bolaget bildades i december 2025 efter en fusion av bolag inom Almi-koncernen, bland annat *Almi Företagspartner Östergötland AB* där regionen ägde 49 procent. Fusionen innebär att Region Östergötlands andel övergick till det nya bolaget *Almi Östra Mellansverige AB* med säte i Linköping. Region Östergötland äger 13,7 procent, det statliga moderbolaget Almi AB äger 51 procent och resterande andelar är regionägda. Bolaget verkar i Sörmland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Östergötland. Bolagets övergripande mål är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

Östsvenska Yrkehögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkehögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av elva kommuner i länet.

AB Transitio

Transitio är ett bolag som ägs gemensamt av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÄLAB AB

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen på ett antal sträckor, framför allt med tåg. Uppdraget utgår ifrån en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. Mälardalstrafik ägs av regionerna i Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolaget ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Ägare är regionerna utmed väg E22 samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Region Östergötlands ägarandel är 20 procent.

LÖF regionernas ömsesidiga försäkringsbolag

LÖF är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Bolagets slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada och bolagets uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Kommunalförbundet Skandionkliniken

Kommunalförbundets medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten drivs av Skandionkliniken i Uppsala och startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund som bildades 2016 med Sveriges samtliga regioner som medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna samt samordna och koordinera ambulansflyget. Verksamheten samordnas och utförs ambulanstransporter med flygplan med beredskap vid tre beredskapsbaser i Umeå, Stockholm/Arlanda och Göteborg/Landvetter. Region Östergötland har en fordran på kommunalförbundet som uppgår till 28 miljoner kronor i 2024 års bokslut. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Svenska Läkemedelsföreningen AB

LFF Service AB (LFF) äger Svenska Läkemedelsförsäkringen AB som skapades 1978 genom en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretag i Sverige. Försäkringen ger patienter möjlighet att kostnadsfritt söka ersättning för oförutsedda läkemedelsskador utan det ekonomiska risktagande som en rättsprocess i domstol innebär. Försäkringen är unik och bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedelsskador i Sverige. LFF ägs gemensamt av forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, ett antal regioner och forsknings- och utvecklingsbolag. Alla delägare äger en aktie var i LFF och antalet anslutna företag är cirka 300. Region Östergötland gick in som delägare i LFF 2022 med en ägarandel som uppgår till cirka 0,3 procent. Den indirekta ägarandelen i Läkemedelsföreningen uppgår till 0,002 procent.

Stiftelser

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum
(Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av dåvarande Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Stiftelsens syfte är att bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet inom länet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland,
Samordningsförbundet Centrala Östergötland och
Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005–2010, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Förbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete.

Privata utförare

Region Östergötland har ansvaret att verka för en god hälsa i befolkningen och en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått uppdrag och ekonomiska resurser för att teckna överenskommelser med regionens produktionsenheter, men kan även ingå avtal med externa utförare. Det sker bland annat genom upphandling enligt *lag om offentlig upphandling*, *lag om valfrihetssystem*, *lag om läkarvårdsersättning* eller *lag om ersättning för fysioterapeuter*.

BILAGA 2

Regionbidrag per styrelse/nämnd

Belopp i tusentals kronor	2027	2028	2029
Regionstyrelsen	1 286 595	1 266 595	1 266 595
Hälso- och sjukvårdsnämnden	17 790 343	17 770 343	17 770 343
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	1 053 184	1 053 184	1 053 184
Regionutvecklingsnämnden	308 683	308 683	308 683
Totalt regionbidrag	20 438 805	20 398 805	20 398 805

Regionbidrag per styrelse/nämnd

REGIONSTYRELSEN

Belopp i tusentals kronor

	2027	2028	2029
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2026-2028	1 194 193	1 194 193	1 194 193
Engångsmedel			
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)	-14 067	-14 067	-14 067
Regionbidrag enligt tidigare beslut	1 180 126	1 180 126	1 180 126
Engångsmedel	20 000		
ST - utökning	30 000	30 000	30 000
IT-infrastruktur	30 000	30 000	30 000
Uppräkning 2027	26 469	26 469	26 469
Förändrat regionbidrag av nya beslut	106 469	86 469	86 469
Summa regionbidrag Treårsbudget 2027-2029	1 286 595	1 266 595	1 266 595
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2026-2028			
Omfördelning fr HSN Barnskyddsteam (regionledning) RÖ 2025/11926 PE årsbudget	1 100	1 100	1 100
ALF statlig uppräkning RÖ 2025/11926 PE årsbudget	4 833	4 833	4 833
Omfördelning IT/robusthet/cyber till regiongem. DÅ02 2026	-20 000	-20 000	-20 000
Summa	-14 067	-14 067	-14 067

Regionbidrag per styrelse/nämnd

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor	2027	2028	2029
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2026-2028	17 331 144	17 331 144	17 331 144
Engångsmedel RPR utomlänsvård			
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)	-154 009	-154 009	-154 009
Regionbidrag enligt tidigare beslut	17 177 135	17 177 135	17 177 135
Engångsmedel	20 000		
Baskapacitet primärvård	60 000	60 000	60 000
Baskapacitet psykiatri och våldsutsatta	34 000	34 000	34 000
Uppräkning basläkemedel 2027	27 551	27 551	27 551
Uppräkning 2027	471 657	471 657	471 657
Förändrat regionbidrag av nya beslut	613 208	593 208	593 208
Summa regionbidrag Treårsbudget 2027-2029	17 790 343	17 770 343	17 770 343
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2026-2028			
Omfördelning FIN MUSE Regiongemensamt RÖ 2025/5662 DÅ08	-1 200	-1 200	-1 200
Tvingande flytt (SC/Ögonkliniken) RÖ 2025/9901 DÅ10	6 521	6 521	6 521
Omfördelning t RS Barnskyddsteam RÖ 2025/11926 PE årsbudget	-1 100	-1 100	-1 100
Flyttersättning i pris serviceenheter CMIT/MT RÖ 2025/11926 PE årsbudget	2 750	2 750	2 750
Sänkt PO-pålägg tandvård DÅ02 2026	-2 198	-2 198	-2 198
Omfördelning till introduktionsläkemedel finansf 2026 DÅ04 2026	-75 903	-75 903	-75 903
Reducering allmänläkemedel 2027 DÅ04 2026	-82 879	-82 879	-82 879
Summa	-154 009	-154 009	-154 009

Regionbidrag per styrelse/nämnd

TRAFIK- OCH SAMHÄLLSPLANERINGSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor

	2027	2028	2029
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2026-2028	1 023 480	1 023 480	1 023 480
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)			
Regionbidrag enligt tidigare beslut	1 023 480	1 023 480	1 023 480
MÄLAB	-8 000	-8 000	-8 000
Kommunöverskridande färdtjänst	7 000	7 000	7 000
Uppräkning 2027	30 704	30 704	30 704
Förändrat regionbidrag av nya beslut	29 704	29 704	29 704
Summa regionbidrag Treårsbudget 2027-2029	1 053 184	1 053 184	1 053 184
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2026-2028			
-			
Summa	0	0	0

Regionbidrag per styrelse/nämnd

REGIONUTVECKLINGSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor

	2027	2028	2029
Regionbidrag enligt Treårsbudget 2026-2028	299 692	299 692	299 692
Rampåverkande beslut (enligt specifikation nedan)			
Regionbidrag enligt tidigare beslut	299 692	299 692	299 692
Kultur	2 000	2 000	2 000
Uppräkning 2027 (med justering för förändrade statsbidrag)	6 991	6 991	6 991
Förändrat regionbidrag av nya beslut	8 991	8 991	8 991
Summa regionbidrag Treårsbudget 2027-2029	308 683	308 683	308 683
Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget 2026-2028			
-			
Summa	0	0	0

BILAGA 3

Sammanställning av regionbidrag (Regionstyrelsen) och regiongemensamt (Finansförvaltningen) 2027

Belopp i tusentals kronor	not 1 Regionbidrag	not 2 Regiongemensamt	Summa
Bidrag som förmedlas till Regionledningskontor	606 091	763 904	1 369 995
Regionens revisorer	13 146		13 146
Politisk ledning	78 641		78 641
Regionledning	251 622	66 466	318 088
Regiongemensamma verksamheter/projekt	262 682	697 438	960 120
Bidrag som hanteras inom Regionstyrelsen	680 504		680 504
Forskning och utveckling	400 029		400 029
ST-/AT-läkare	181 605		181 605
Särskilt riktade medel	78 870		78 870
Engångsmedel	20 000		20 000
Summa	1 286 595	763 904	2 050 499

Not 1 Förändring regionbidrag

Budget 2026 exkl. engångsmedel	1 194 193
ALF statlig uppräknings (RÖ 2025/11926 PE årsbudget)	4 833
Barnskyddsteam (RÖ 2025/11926 PE årsbudget)	1 100
Omfördelning IT/robusthet/cybersäkerhet till regiongemensamt (DÅ02)	-20 000
Uppräkning index	26 469
ST - utökning	30 000
IT-infrastruktur	30 000
Treårsbudget 2026 exkl. engångsmedel	1 266 595
Engångsmedel (Treårsbudget 2026-2028)	20 000
Budget 2027 inkl. engångsmedel	1 286 595

Not 2 Förändring regiongemensamt

Budget 2026	695 454
Omfördelning av MUSE HSN till CMIT (RÖ 2025/5662 DÅ08)	1 200
Utökning licenskostnader MS365 (DÅ02)	25 000
Omfördelning IT/robusthet/cybersäkerhet från regionbidrag RS (DÅ02)	20 000
Uppräkning index	22 250
Budget 2027	763 904

ANTECKNINGAR

ANTECKNINGAR

